TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2006 m. rugsėjo 21 d. *

Byloje C-167/04 P

dėl 2004 m. balandžio 5 d. pagal Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

JCB Service, atstovaujama advokatų E. Morgan de Rivery ir E. Friedel,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Bendrijų Komisijai, atstovaujamai A. Whelan, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

* Proceso kalba: anglų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai J. Makarczyk, R. Silva de Lapuerta, P. Kūris ir G. Arestis (pranešėjas),

generalinis advokatas F. G. Jacobs,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. spalio 19 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2005 m. gruodžio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu bendrovė *JCB Service* prašo visiškai ar iš dalies panaikinti 2004 m. sausio 13 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *JCB Service prieš Komisiją* (T-67/01, Rink. p. II-49, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo jis iš dalies patenkino jos ieškinį dėl 2000 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimo 2002/190/EB dėl EB 81 straipsnio taikymo procedūros (byla COMP. F.1/35.918 – JCB) (OL L 69, 2002, p. 1, toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo.

Teisinis pagrindas

2 Pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties 81 ir 82 straipsnius (OL 13, 1962, p. 204, toliau – Reglamentas Nr. 17), 2 straipsnį gavusi suinteresuotųjų įmonių ar įmonių asociacijų prašymą, Europos Bendrijų Komisija, remdamasi turimais faktais, gali patvirtinti, kad ji pati pagal EB 81 straipsnio 1 dalį arba pagal EB 82 straipsnį neturi jokio pagrindo imtis priemonių susitarimo, sprendimo ar veiksmų atžvilgiu.

3 Pagal to paties reglamento 3 straipsnio 1 dalį, jeigu Komisija pagal prašymą arba savo pačios iniciatyva nustato EB 81 ar 82 straipsnio pažeidimą, ji gali priimti sprendimą, reikalaujantį, kad susijusios įmonės arba įmonių asociacijos minėtą pažeidimą nutrauktų.

4 Pagal Reglamento Nr. 17 4 straipsnio 1 dalį, Komisija turi būti informuojama apie EB 81 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nurodytus susitarimus, sprendimus ir suderintus veiksmus, kurie priimami ir taikomi įsigaliojus šiam reglamentui ir kuriems šalys prašo taikyti EB 81 straipsnio 3 dalies nuostatas.

5 Pagal 1962 m. gegužės 3 d. Komisijos reglamento Nr. 27, pirmojo reglamento, įgyvendinančio 1962 m. vasario 6 d. Reglamentą Nr. 17 (forma, turinys ir kita išsami informacija, susijusi su prašymais ir pranešimais) (OL 35, 1962, p. 1118), 4 straipsnio 1 ir 2 dalis su pakeitimais, padarytais 1968 m. liepos 26 d. Reglamentu (EEB) Nr. 1133/68 (OL L 189, p. 1, toliau – Reglamentas Nr. 27), prašymai pagal Reglamento Nr. 17 2 straipsnį, susiję su EB 81 straipsnio 1 dalies taikymu, ir pranešimai pagal šio reglamento 4 straipsnį turi būti paduodami naudojant A/B formuliarą su jame nurodyta reikalaujama informacija.

6 Reglamento Nr. 17 15 straipsnyje, susijusiame su baudomis, nustatyta:

„<...>

2. Komisija gali priimti sprendimą taikyti įmonėms arba įmonių asociacijoms baudas nuo 1 000 iki 1 000 000 apskaitos vienetų arba didesnes, bet ne didesnes kaip 10 % kiekvienos iš pažeidime dalyvaujančių įmonių praėjusių verslo metų metinės apyvartos, jeigu tyčia arba dėl neatsargumo:

a) jos pažeidžia Sutarties 81 straipsnio 1 dalį arba 82 straipsnį; arba

b) sulaužo kurį nors 8 straipsnio 1 dalyje nustatytą įsipareigojimą.

Nustatant baudos dydį, atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę.

<...>

5. Šio straipsnio 2 dalies a punkte numatytos baudos netaikomos veiksmams, kurie atliekami:

a) po to, kai Komisijai išsiunčiamas pranešimas, ir prieš jai priimant sprendimą dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo, jeigu minėti veiksmai patenka į pranešime apibūdintą veiklą <...>“ (Pataisytas vertimas)

7 1998 m. sausio 14 d. Komisijos pranešime „Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi metodo gairės“ (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – gairės) visų pirma nustatyta:

„Čia aprašyti principai garantuoja Komisijos sprendimų skaidrumą ir nešališkumą įmonių ir Teisingumo Teismo atžvilgiu ir išsaugo Komisijai atitinkamais teisės aktais suteiktą veiksmų laisvę nustatyti baudas iki 10 % bendros apyvartos. Ši veiksmų laisvė turi atitikti koherentišką ir nediskriminuojančią politiką, suderintą su baudžiamųjų priemonių, taikomų už konkurencijos taisyklių pažeidimus, tikslais.

Naujasis baudos dydžio nustatymo metodas priklausys nuo toliau minimų taisyklių, pagrindinis nustatytasis baudos dydis išaugs dėl sunkinančių aplinkybių arba sumažės dėl lengvinančių aplinkybių.“ (Pataisytas vertimas)

8 Pagal gairių 1 punktą, pagrindinį baudos dydį lemia pažeidimo sunkumas ir trukmė, kurie yra vieninteliai kriterijai, numatyti Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje.

9 Pagal šias gaires vertinant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į jo pobūdį, poveikį rinkai, jei tai gali būti įvertinta, ir atitinkamos geografinės rinkos dydį.

10 Šiuo atžvilgiu pagal minėtų gairių 1 punkto A dalį pažeidimai skirstomi į lengvus pažeidimus, sunkius pažeidimus ir labai sunkius pažeidimus. Kalbant apie labai sunkius pažeidimus, tame punkte nurodoma, jog šiems pažeidimams priklauso horizontalūs apribojimai, kaip antai kainų karteliai ir rinkų dalijimosi kvotos bei kiti veiksmai, sukeliantys pavojų tinkamam vieningos rinkos veikimui, pavyzdžiui, nacionalinių rinkų padalijimas ir aiškus įmonių, užimančių beveik monopolinę padėtį, piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi.

11 Kalbant apie pažeidimo trukmę, gairių 1 punkto B dalyje išskiriami trumpos trukmės pažeidimai (paprastai mažiau nei vienerių metų) – baudos dydis nekinta, vidutinės trukmės pažeidimai (paprastai nuo vienerių iki penkerių metų) bei ilgos trukmės pažeidimai (paprastai daugiau nei penkerių metų), už kuriuos baudos dydis, kuris numatytas už pažeidimo sunkumą, gali didėti iki 10 % per metus.

12 Pagal gairių 2 punktą pagrindinis baudos dydis bus didinamas, jei bus sunkinančių aplinkybių, pavyzdžiui, buvo imtasi atsakomųjų priemonių prieš kitas įmones siekiant sustiprinti veikas, kurios yra traktuojamos kaip pažeidimas. Pagal gairių 3 punktą numatoma sumažinti pagrindinį baudos dydį esant konkrečioms lengvinančioms aplinkybėms.

Ginčo faktinės aplinkybės

13 *JCB Service* yra pagal Anglijos teisę įsteigta bendrovė, priklausanti bendrovei *Transmissions and Engineering Services Netherlands BV*. Jai priklauso 28 JCB grupės bendrovės, įskaitant *JC Bamford Excavators*, *JCB Sales*, *JCB SA*, *JCB Germany* ir *JCB Spain* bendroves, kurias ji tiesiogiai bei netiesiogiai kontroliuoja. JCB grupė gamina ir parduoda statybos techniką, kasimo ir statybos įrangą, žemės ūkio techniką bei šių gaminių atsargines dalis.

14 JCB grupės platinimo tinklas organizuotas nacionaliniu pagrindu, kiekvienoje šalyje (Vokietijoje, Belgijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Nyderlanduose, Italijoje) įsteigiant dukterines bendroves arba suteikiant išimtinio importuotojo statusą.

15 Dvi JCB grupės bendrovės (*JC Bamford Excavators* ir *JCB Sales*), naudodamos pagal Reglamentą Nr. 27 užpildytą A/B formuliarą, 1973 m. birželio mėn. pranešė Komisijai apie kelis tipinius platinimo susitarimus, kurie būtų sudaromi su prekybos agentais arba su šia grupe susijusiais pagrindiniais platintojais. Šie susitarimai buvo susiję su bendrajai rinkai priklausančiomis valstybėmis narėmis, išskyrus Prancūzijos Respubliką. JCB grupės bendrovės taip pat pranešė apie kitose valstybėse, kurios vėliau tapo Europos Sąjungos valstybėmis narėmis (Švedijos Karalystė, Suomijos Respublika, Ispanijos Karalystė, Portugalijos Respublika, Austrijos Respublika ir Graikijos Respublika) arba Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybėmis narėmis (Islandijos Respublika ir Norvegijos Karalystė), pasirašomus susitarimus.

16 Nagrinėjamus susitarimus Komisijos tarnybos įregistravo 1973 m. birželio 30 dieną.

17 1975 m. spalio 27 d. raštu Komisijos Konkurencijos generalinis direktoratas nurodė *JCB Sales*, kad susitarimuose, apie kuriuos buvo pranešta, buvo nustatyta keletas apribojimų, kurie prieštaravo EB 81 straipsnio nuostatoms, ir paprašė juos pašalinti. Komisija sutelkė savo dėmesį į su bendrąja rinka susijusius susitarimus, dėl kitų pareikšdama, kad jie neatrodė galį daryti poveikį prekybai tarp valstybių narių.

18 1975 m. gruodžio 18 d. įvykusiame Konkurencijos generalinio direktorato ir *JCB Service* atstovų susirinkime *JCB Service* pateikė peržiūrėtas susitarimų, pasirašomų

Jungtinėje Karalystėje ir kitose tuo metu bendrajai rinkai priklausiusiose valstybėse narėse, išskyrus Prancūzijos Respubliką, versijas.

19 1976 m. sausio 13 d. raštu Komisija patvirtino gavusi naujas susitarimų versijas ir nurodė *JCB Sales*, kad tam tikri prieštaravimai, apie kuriuos buvo pranešta anksčiau, buvo pašalinti, tačiau kiti liko. Be to, ji paprašė patikslinti keletą šių susitarimų sąlygų.

20 *JCB Sales* į šį prašymą atsakė 1976 m. kovo 11 d. raštu ir pateikė išsamią informaciją dėl tariamai šiuose susitarimuose likusių prieštaravimų, apie kuriuos buvo pranešta 1976 m. sausio 13 d. Komisijos rašte.

21 Be to, 1976 m. kovo 18 d. įvykusiame susirinkime *JCB Service* pateikė Komisijai tam tikros papildomos informacijos, tačiau nepateikė naujos aptariamų susitarimų versijos.

22 Tą pačią dieną *JCB Service* taip pat išsiuntė susitarimo, kurį ji sudarė su *JCB SA*, dukterine bendrove Prancūzijoje, panašaus į susitarimus, apie kuriuos jau buvo pranešta, nuorašą.

23 Bylos medžiaga apie JCB grupės pranešimus nesikeitė iki 1980 m. kovo 6 d. – šią dieną *JCB Sales* išsiuntė Komisijai su prekybos agentais Jungtinėje Karalystėje pasirašomą tipinį susitarimą, kuris pakeitė susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta 1973 ir 1975 m. ir kurių galiojimas baigėsi, – jame, anot šios bendrovės, buvo padaryta tik nedidelių pakeitimų.

24 1995 m. gruodžio 29 d. raštu *JCB Sales* išsiuntė Komisijai kitą su prekybos agentais Jungtinėje Karalystėje pasirašytą tipinį susitarimą, kuris turėjo pakeisti susitarimą, apie kurį buvo pranešta 1980 metais.

25 Apie abu minėtus susitarimus nebuvo pranešta Komisijai naudojant A/B formuliarą, ir ji dėl šių susitarimų neatsakė.

26 1995 m. gruodžio 11 d. sprendimu Paryžiaus prekybos teismas (*Tribunal de commerce de Paris*) iš dalies atmetė *JCB Service* dukterinės bendrovės Prancūzijoje *JCB SA* ieškinį dėl nesąžiningos konkurencijos, kurį ji, pasiskelbusi išimtine *JCB* grupės gaminių importuotoja Prancūzijoje, 1990 m. lapkričio 28 d. pareiškė prieš įmonę *Central Parts SA* (toliau – *Central Parts*), – ši įmonė iš šios grupės pirko atsargines dalis Jungtinėje Karalystėje siekdama jas perparduoti Prancūzijoje. *JCB SA* apkaltino *Central Parts* be leidimo naudojant firmos vardą „JCB“ ir nuorodą „įgaliotasis prekybos agentas“. Šį sprendimą vėliau 1998 m. balandžio 8 d. Sprendimu Paryžiaus apeliacinis teismas (*Cour d'appel de Paris*), motyvuodamas, kad *Central Parts* vykdė *JCB SA* atžvilgiu nesąžiningą konkurenciją, panaikino.

27 1996 m. vasario 15 d. *Central Parts* padavė skundą Komisijai dėl bendrovės *JCB Grande Bretagne* prekybos praktikos platinant savo gaminius.

28 Siekdama patikrinti ir papildyti turimą informaciją, Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 17 14 straipsnio 3 dalimi, patikrino *JCB Service* ir jos dukterinės bendrovės Prancūzijoje *JCB SA* bei kitų dviejų jos prekybos agentų Jungtinėje Karalystėje, būtent *Gunn JCB Ltd*, įsisteigusios Altrincham, ir *Watling JCB Ltd*, įsisteigusios Lesteryje, patalpas.

29 1998 m. kovo 24 d. Komisija išsiuntė *JCB Bamford Excavators* pirmą pranešimą apie kaltinimus, kuriame nebuvo atsižvelgta į 1973 m. išsiųstą pranešimą apie susitarimus. 1998 m. liepos 6 d. suinteresuotasis asmuo, atsakydamas į pranešimą apie kaltinimus, savo rašytinėse pastabose, vėliau 1998 m. spalio 16 d. Komisijos tarnybų vykdomoje apklausoje nurodė šį trūkumą.

30 Antras pranešimas apie kaltinimus, atsižvelgiant į šį 1973 m. pranešimą apie susitarimus, *JCB Service* buvo išsiųstas 1999 m. liepos 30 d. – į jį *JCB Bamford Excavators* atsakė 1999 m. gruodžio 13 d. rašytiniais pareiškimais, o per 2000 m. sausio mėn. vykusią apklausą padarė žodinius pareiškimus.

Ginčijamas sprendimas ir procesas Pirmosios instancijos teisme

31 2000 m. gruodžio 21 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą. Priminusi šiai bylai svarbias faktines aplinkybes, Komisija visų pirma išsakė nuomonę dėl *JCB Service* ir jos dukterinių bendrovių padaryto EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo (ginčijamo sprendimo 137–196 konstatuojamosios dalys).

32 Šiuo klausimu Komisija išnagrinėjo, ar nagrinėjamų susitarimų tikslas ar padarinys buvo konkurencijos ribojimas arba iškraipymas. Visiškai įvertinusi nagrinėjamų susitarimų ir suderintų veiksmų tikslą ir jų ribojantį poveikį, Komisija nutarė, kad šiuo atveju buvo padalijamos nacionalinės rinkos ir vykdoma absoliuti teritorinė apsauga. Atsižvelgusi į *JCB Service* ir jos dukterinių bendrovių nagrinėjamoje rinkoje padėtį bei apribojimų, kuriais, remiantis absoliučia teritorine apsauga ir kainų nustatymu, padalijamos rinkos tarp kelių valstybių narių, pobūdį, Komisija patikslino, kad konkurencijos apribojimas ir tikėtinas poveikis prekybai tarp valstybių narių yra ryškūs.

33 Konkrečiai kalbant, atsakydama į klausimą, ar nagrinėjamų susitarimų tikslas ar padarinys buvo konkurencijos ribojimas arba iškraipymas, Komisija ginčijamo sprendimo 140 konstatuojamojoje dalyje nutarė, kad *JCB Service* ir jos prekybos agentai naudojo įvairius susitarimus ir suderintus veiksmus, kurių kiekvieno tikslas ar padarinys buvo konkurencijos ribojimas arba iškraipymas įvairiose valstybėse narėse EB 81 straipsnio prasme. Tai buvo didesnio šio straipsnio prasme konkurenciją ribojančio susitarimo, kuris reglamentuoja JCB grupės įrenginių ir atsarginių dalių platinimą Bendrijoje, elementai.

34 Komisijos teigimu, šie elementai, kurių nereikia apibrėžti tiksliau kaip susitarimų arba suderintų veiksmų, nes jie patenka į EB 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, yra šie:

— JCB grupės prekybos agentams taikomas aktyvų ir pasyvų pardavimą apimantis draudimas arba apribojimas ne jiems skirtoje teritorijoje, ypač kitose valstybėse narėse, parduoti galutiniams naudotojams ir įgaliotiesiems ar neįgaliotiesiems prekybos agentams,

— prekybos agentų ne jiems skirtoje teritorijoje, ypač kitose valstybėse narėse, vykdomo pardavimo apmokestinimas techninio aptarnavimo mokesčiu,

— *Multiple Deal Trade Support* atlyginimo sistemos, bent jau Jungtinėje Karalystėje, taikymas, pagal kurią nuolaidos prekybos agentams siejamos su pardavimo vieta ir taikomos tik pardavus galutiniams naudotojams,

— JCB grupės gaminių, kuriuos įgaliotieji prekybos agentai įsigijo siekdami perparduoti, perpardavimo arba mažmeninės kainos arba nuolaidų nustatymas ir

— prekybos agentų įpareigojimas visus perpardavimui skirtus įrenginius ir jų atsargines dalis įsigyti tik iš JCB grupės, uždraudžiant juos įsigyti iš kitose valstybėse narėse įsisteigusių prekybos agentų.

35 Kalbant bendrai apie įvairių susitarimų sąlygų tikslą ir ribojamąjį poveikį, Komisija ginčijamo sprendimo 180 konstatuojamojoje dalyje pripažino, kad kainų ir pelno už JCB grupės įrenginius ir atsargines dalis skirtumas valstybėse narėse paaiškina jos ir kai kurių jos prekybos agentų suinteresuotumą bendrojoje rinkoje padalinti nacionalines rinkas ir nustatyti perpardavimo kainas arba nuolaidas, siekiant sukliudyti pirkėjams pasinaudoti dideliu kainų skirtumu Bendrijoje.

36 Šio sprendimo 181 konstatuojamojoje dalyje Komisija patikslino, kad JCB grupės ir jos prekybos agentų susitarime nustatytų apribojimų visuma akivaizdžiai siekiama padalinti nacionalines rinkas bendrojoje rinkoje siekiant užtikrinti absoliučią teritorinę apsaugą.

37 Ginčijamo sprendimo 182 konstatuojamojoje dalyje Komisija nustatė, kad vien savo pobūdžiu taikomų nuolaidų suteikimo būdai bei tikslas nustatyti maksimalias JCB grupės ir jos prekybos agentų Anglijoje pelno maržas iškreipia ir suderina rinkos kainas visose teritorijose. Jos teigimu, tas pats yra ir su konkrečia finansine pagalba, kurią JCB grupė suteikė su paraleliniais platintojais konkuruojantiems prekybos agentams Prancūzijoje.

38 Kita vertus, Komisija ginčijamo sprendimo 185 konstatuojamojoje dalyje pažymėjo, kad teritorijos turėjimas kaip išankstinė sąlyga, vadinasi, kaip apribojimas, siekiant tapti JCB grupės prekybos agentu, neturi tiesioginio ryšio su teiktinos paslaugos kokybe. Platintojas, įsisteigęs regione, kuriame veikia JCB grupę visiškai tenkinantis jos oficialusis prekybos agentas, neturi jokios galimybės tapti šios grupės prekybos agentu, kad ir koks būtų jo potencialas arba faktiniai nuopelnai. Dėl šio apribojimo prekybos agentų skaičius ir dėl to atsirandanti konkurencija yra kiekybiškai apriboti sąlygos, pagal kurią jiems turi būti skirta teritorija. Šiam JCB grupėje nustatytam atrankinio platinimo sistemos apribojimui, kuris nėra nei kokybinis, nei nustatytas vienodai visiems potencialiems platintojams, gali būti taikoma EB 81 straipsnio 1 dalis.

39 Be to, pagal ginčijamo sprendimo 187 konstatuojamąją dalį, prekybos agentų Anglijoje, kuriems kliudoma parduoti naują techniką neįgaliotiesiems platintojams, prašoma sumokėti techninio aptarnavimo mokestį už ne jų teritorijoje įvykdytus pardavimus. Šis mokestis yra skirtas išlaikyti JCB grupės techninio aptarnavimo paslaugų kokybės lygį atlyginant vietos prekybos agentui ne jo parduotos technikos techninio aptarnavimo paslaugų teikimo sąnaudas.

40 Šiomis aplinkybėmis pagal ginčijamo sprendimo 188 konstatuojamosios dalies sąlygas draudimas tiesiogiai arba netiesiogiai parduoti techniką kitose valstybėse narėse įsisteigusiems neįgaliotiesiems platintojams viršija tikslą užtikrinti aukštą techninio aptarnavimo paslaugų kokybės lygį – juo siekiama apriboti konkurenciją arba daromas toks poveikis.

41 Pagal ginčijamo sprendimo 189 konstatuojamąją dalį, tarpvalstybinį pardavimą ribojančios teritorijos, dėl kurios suteiktos išimtinės teisės, ir atrankinio platinimo sąlygų derinio daromą rinkos padalijimo poveikį dar labiau sustiprina kiti trys apribojimai: pirma, tarpusavio tiekimo draudimas oficialiajame platinimo tinkle arba

tokio tiekimo apribojimas, antra, techninio aptarnavimo paslaugų mokestis už pardavimą ne skirtoje teritorijoje ir, trečia, *Multiple Deal Trade Support* atlyginimo sistemos Jungtinėje Karalystėje taikymas.

42 Šiomis aplinkybėmis Komisija visų pirma ginčijamo sprendimo 191 konstatuojamojoje dalyje padarė išvadą, kad įvairių susitarimo sąlygų ribojantys tikslai ir poveikis vienas kitą papildo kliudant ar apribojant importą į JCB grupės platinimo tinklą arba eksportą iš jo, kad būtų užtikrinta absoliuti teritorinė apsauga. JCB grupės platinimo susitarimuose numatytu atrankiniu platinimu (draudimas parduoti neįgaliotiesiems platintojams) kartu su visų pirma trimis pirma minėtų apribojimų kategorijomis, po to, kitais apribojimais, kuriais dirbtinai suvienodinamos kainos ir nuolaidos skirtingose teritorijose, ir galiausiai pasyvų pardavimą ribojančia teritorine apsauga akivaizdžiai siekiama pažeidžiant konkurenciją padalinti nacionalines rinkas Bendrijoje, ir todėl šiuo atveju taikoma EB 81 straipsnio 1 dalis.

43 Antra, Komisija išnagrinėjo, ar buvo tenkinamos EB 81 straipsnio 3 dalimi reikalaujamos sąlygos, ir šiuo atveju padarė neigiamą išvadą (ginčijamo sprendimo 197–222 konstatuojamosios dalys).

44 Trečia, nusprendusi, kad ji neturi jokio įrodymo, jog EB 81 straipsnio nuostatų pažeidimas buvo nutrauktas, ir konstatavusi, kad JCB grupė neigia šio pažeidimo buvimą, Komisija pagal Reglamento Nr. 17 3 straipsnio 1 dalį ginčijamo sprendimo 224 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad yra pagrindas reikalauti JCB grupės nutraukti šį pažeidimą.

45 Galiausiai Komisija nusprendė skirti baudą. Šiuo klausimu prieš priimdama sprendimą skirti baudą Komisija ginčijamo sprendimo 228 konstatuojamojoje dalyje nutarė, kad tinkamai buvo pranešta tik apie susitarimus, apie kuriuos tai buvo padaryta 1973 m. birželio 30 d. naudojant A/B formuliarą. Taigi, jos teigimu, į kitus susitarimus, apie kuriuos Komisijai buvo pranešta nenaudojant šio formuliaro, negalima atsižvelgti pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalį.

46 Dėl skirtinos baudos dydžio Komisija ginčijamo sprendimo 247 konstatuojamojoje dalyje dar kartą nurodė, kad reikia atsižvelgti į pažeidimo sunkumą ir trukmę bei atitinkamai į sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes.

47 Šiuo klausimu, kiek tai susiję visų pirma su pažeidimo sunkumu, Komisija ginčijamo sprendimo 251 konstatuojamojoje dalyje nutarė, kad pažeidimai buvo „labai sunkūs“, ir dėl to skyrė 25 000 000 EUR dydžio baudą.

48 Dėl pažeidimo trukmės Komisija šio sprendimo 252 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad pagal turimus įrodymus įvairios pažeidimus sudarančios sąlygos jau galiojo 1988–1998 metais.

49 Šiomis aplinkybėmis Komisija ginčijamo sprendimo 253 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad vienuolikos metų laikotarpis, per kurį bent vienas šių susitarimų ar suderintų veiksmų elementas buvo taikytas, turi būti laikomas ilgalaikiu. Be to, šio sprendimo 254 konstatuojamojoje dalyje ji padarė išvadą, kad atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę pagrindinis baudos dydis turėjo būti 38 750 000 EUR.

50 Galiausiai atsižvelgdama į sunkinančią aplinkybę – prekybos agentui buvo pritaikyta piniginė sankcija kaip atsakomoji priemonė už pardavimą už skirtos teritorijos ribų – Komisija padidino skirtą baudą 864 000 EUR ir 257 konstatuojamojoje dalyje nurodė, jog lengvinančių aplinkybių, į kurias būtų galima atsižvelgti, nėra. Taigi Komisijos pagal Reglamento Nr. 15 straipsnio 2 dalį skirtos baudos dydis yra 39 614 000 EUR.

51 Nurodžius tai, ginčijamame sprendime, be kita ko, nustatyta:

„*1 straipsnis*

JCB Service ir jos dukterinės bendrovės, sudarydamos su prekybos agentais susitarimus arba vykdydamos suderintus veiksmus, kuriais buvo siekiama apriboti konkurenciją bendrojoje rinkoje norint padalinti nacionalines rinkas ir užtikrinti absoliučią teritorijos, dėl kurios suteiktos išimtinės teisės, ir už kurios ribų įgaliotiesiems prekybos agentams draudžiama aktyviai parduoti, apsaugą, ir kurie apima šiuos elementus:

a) pasyvaus pardavimo, kuris apima pardavimą neįgaliotiesiems prekybos agentams, galutiniams naudotojams arba prekybos agentams už teritorijos, dėl kurios suteiktos išimtinės teisės, ribų ir visų pirma kitose valstybėse narėse, apribojimus prekybos agentams, įsisteigusiems Jungtinėje Karalystėje, Airijoje, Prancūzijoje ir Italijoje;

b) tiekimo šaltinių apribojimus, kurie susiję su Prancūzijoje ir Italijoje įsisteigusių prekybos agentų susitarimuose numatytų gaminių įsigijimu ir kuriais uždraudžiamas prekybos agentų tarpusavio tiekimas;

c) nuolaidų ir perpardavimo kainų, kurias taiko Jungtinėje Karalystėje ir Prancūzijoje įsisteigę prekybos agentai, nustatymą;

d) įgaliotųjų prekybos agentų, įsisteigusių už teritorijos, dėl kurios suteiktos išimtinės teisės, Anglijoje ribų, įvykdyto pardavimo į kitas valstybes nares apmokestinimą techninio aptarnavimo paslaugų mokesčiu *JC Bamford Excavators Ltd* arba kitų *JCB Service* dukterinių bendrovių iniciatyva ir atsižvelgiant į šių bendrovių nustatytus tarifus, dėl ko prekybos agentų atlygis priklauso nuo pardavimo geografinės paskirties;

e) nuolaidų panaikinimą, atsižvelgiant į tai, ar parduodama Jungtinėje Karalystėje teritorijoje, dėl kurios suteiktos išimtinės teisės, arba už jos ribų bei ar įgaliotieji prekybos agentai, kurių teritorijoje naudojami sutartiniai gaminiai, susitaria su prekybos agentais pardavėjais, taip padarant prekybos agentų atlygį priklausomą nuo geografinės pardavimo paskirties,

pažeidė EB 81 straipsnio nuostatas.

2 straipsnis

1973 m. birželio 30 d. *JC Bamford Excavators Ltd* pateiktas prašymas suteikti išimtį atmetamas.

3 straipsnis

Po pranešimo apie šį sprendimą *JCB Service* ir jos dukterinės bendrovės privalo nedelsdamos nutraukti 1 straipsnyje nustatytus pažeidimus. *JCB Service* arba jos dukterinės bendrovės ir visų pirma *JC Bamford Excavators Ltd* per du mėnesius po pranešimo apie šį sprendimą privalo:

a) informuoti Bendrijoje įsisteigusius savo prekybos agentus, kad jie gali vykdyti pasyvų pardavimą galutiniams naudotojams ir prekybos agentams;

b) padaryti pakeitimus susitarimuose, sudarytuose su savo įgaliotaisiais prekybos agentais, suteikiant jiems teisę pasyviai parduoti neįgaliotiesiems prekybos agentams kitų įgaliotųjų prekybos agentų teritorijose, dėl kurių suteiktos išimtinės teisės, ir aktyviai bei pasyviai parduoti neįgaliotiesiems prekybos agentams jų pačių teritorijose arba suteikiant teisę šiems įgaliotiesiems prekybos agentams aktyviai ir pasyviai parduoti kitiems įgaliotiesiems prekybos agentams, galutiniams naudotojams arba jų tinkamai įgaliotiems atstovams už teritoriją, dėl kurių suteiktos išimtinės teisės, ribų;

c) padaryti pakeitimus su įgaliotaisiais prekybos agentais Italijoje ir Prancūzijoje sudarytuose susitarimuose suteikiant teisę įsigyti susitarimuose nurodytų gaminių iš kitų Bendrijoje įsisteigusių įgaliotųjų prekybos agentų ir apie tai informuoti visus Bendrijoje įsisteigusius įgaliotuosius prekybos agentus;

d) informuoti Bendrijoje įsisteigusius savo prekybos agentus, kad dukterinių bendrovių, norinčių gauti iš įgaliotųjų prekybos agentų techninio aptarnavimo paslaugų mokesčius, prašymai nepateikus įrodymo dėl suinteresuotųjų prekybos agentų nesutarimo, yra laikomi niekiniais ir į juos neturi būti atsižvelgta;

e) informuoti Jungtinėje Karalystėje įsisteigusius savo įgaliotuosius prekybos agentus, kad pagal *Multiple Deal Trade Support* atlyginimo sistemą nuolaidos taikomos neatsižvelgiant į tai, ar pardavimas įvykdytas prekybos agentams skirtoje teritorijoje ar už jos ribų bei, ar susitarimas su kitais prekybos agentais buvo sudarytas už šios teritorijos ribų;

f) pateikti Komisijai pirma minėtos korespondencijos ir susitarimų su padarytais pakeitimais nuorašus.

4 straipsnis

JCB Service skiriama 39 614 000 EUR bauda dėl 1 straipsnyje nustatytų pažeidimų, išskyrus tuos, kurie padaryti apribojant pardavimą neįgaliotiesiems prekybos agentams Jungtinėje Karalystėje, už kuriuos bauda neskiriama."

52 Pagal EB 230 straipsnį paduotu ieškiniu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2001 m. kovo 22 d. (byla T-67/01), *JCB Service* iš esmės prašo panaikinti ginčijamą sprendimą arba, nepatenkinus pirmojo reikalavimo, iš dalies panaikinti šį sprendimą bei sumažinti jai skirtos baudos dydį.

53 Skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies pirmame punkte Pirmosios instancijos teismas panaikino ginčijamo sprendimo 1 straipsnio c, d, e punktus ir 3 straipsnio d ir e punktus. Be to, pagal skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 2 punktą, ginčijamo sprendimo 4 straipsniu *JCB Service* skirtos baudos dydis buvo sumažintas iki 30 mln. EUR. Galiausiai pagal rezoliucinės dalies 4 punktą, likusi *JCB Service* ieškinio dalis buvo atmesta.

Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

54 Savo apeliaciniu skundu *JCB Service* Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti visą skundžiamą sprendimą kaip prieštaraujantį Bendrijos teisei, nes juo buvo pažeistos *JCB Service* teisės į gynybą, arba

— panaikinti tą skundžiamo sprendimo dalį, kuria a) tariamas bendras įgaliotųjų prekybos agentų Jungtinėje Karalystėje, Airijoje, Prancūzijoje ir Italijoje vykdomo pasyvaus pardavimo apribojimas bei tariamas Prancūzijoje ir Italijoje veikiančių prekybos agentų tiekimo šaltinių apribojimas, užkertantis kelią prekybos agentų tarpusavio tiekimams, pripažįstami neteisėti bei b) *JCB Service* už šiuos tariamus pažeidimus skiriama bauda, ir

— priimti galutinį sprendimą byloje T-67/01, remiantis Teisingumo Teismo statuto 61 straipsniu, ir visiškai ar iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą bei naudojantis visiška kompetencija panaikinti ar sumažinti skundžiamu Pirmosios instancijos teismo sprendimu *JCB Service* skirtą 30 milijonų EUR dydžio baudą ir,

— remiantis Procedūros reglamento 69 straipsniu, priteisti iš Komisijos bylinėjimosi Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme išlaidas;

— nepatenkinus pirma nurodytų reikalavimų, tuo atveju, jei Teisingumo Teismas pats nepriimtų galutinio sprendimo, atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų sprendimą ir grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą.

55 Komisija pagal Procedūros reglamento 115 straipsnio 1 dalį 2004 m. birželio 23 d. pateiktame savo atsiliepime į skundą, kuriame ji taip pat pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą dėl skundžiamo sprendimo, Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti visą apeliacinį skundą,

— panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo skirta bauda sumažinama tiek, kiek ji buvo padidinta siekiant atsižvelgti į sunkinančią aplinkybę (864 000 EUR), ir šiuo atžvilgiu atitinkamai padidinti skundžiamame sprendime nustatytą baudos dydį,

— priteisti iš *JCB Service* bylinėjimosi išlaidas.

56 2004 m. liepos 26 d. raštu *JCB Service* pagal Procedūros reglamento 117 straipsnio 1 dalį paprašė leisti pateikti dubliką.

57 2004 m. rugpjūčio 5 d. Sprendimu Teisingumo Teismo pirmininkas leido pateikti dubliką, kuriame *JCB Service* palaikė reikalavimus, susijusius su pagrindiniu apeliaciniu skundu, ir paprašė Teisingumo Teismo atmesti priešpriešinį apeliacinį skundą.

Dėl pagrindinio apeliacinio skundo

58 Grįsdama savo reikalavimus, susijusius su skundžiamo sprendimo panaikinimu, *JCB Service* nurodė tris apeliacinio skundo pagrindus. Pirmasis yra susijęs su jos teisių į gynybą pažeidimu, antrasis – su EB 81 straipsnio pažeidimu, o trečiasis – su Reglamento Nr. 17 15 straipsnio pažeidimu.

Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo

59 Pirmasis pagrindas dalijamas į dvi dalis. Visų pirma *JCB Service* nurodo, kad dėl pernelyg ilgai užsitęsusios Komisijos procedūros buvo pažeistos jos teisės į gynybą ir, antra, kad Pirmosios instancijos teismas nepaisė jos teisės į nekaltumo prezumpciją. Kiekvienoje šioje dalyje nurodomi atskiri kaltinimai.

Dėl pirmos dalies

60 Pažymėtina, kad Pirmosios instancijos teismas visų pirma skundžiamo sprendimo 36 punkte nurodė, kad, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, vykdant administracinę procedūrą konkurencijos srityje, protingo termino laikymasis yra bendrasis Bendrijos teisės principas ir kad tai užtikrina Bendrijos teismai (žr. 2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 167–171 punktai).

61 Be to, prieš apsispręsdamas dėl *JCB Service* pateiktų argumentų, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 37 punkte atskyrė dvi aptariamas administracines procedūras: viena vertus, susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta 1973 m., tyrimo procedūrą, kuri buvo nutraukta ginčijamo sprendimo 2 straipsniu, atmetusiu prašymą suteikti išimtį, ir, kita vertus, 1996 m. pateikto skundo nagrinėjimo procedūrą, kurios išvados yra padarytos kituose su pažeidimu susijusiuose ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies straipsniuose.

62 Kalbant apie po 1973 m. pranešimo pradėtą procedūrą, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 38 punkte konstatavo, kad Komisija 1992 m. nutraukė susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, nagrinėjimo procedūrą, nepriėmusi sprendimo, ir kad tik *JCB Bamford Excavators* atsakymas į pirmą pranešimą apie kaltinimus privertė atsakovę iš naujo ištirti šiuos susitarimus pagal skundo nagrinėjimo procedūrą.

63 Tame pačiame skundžiamo sprendimo punkte Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad „dėl šios procedūros 27 metų trukmės administracija nesilaikė pareigos priimti sprendimą ir baigti pradėtą procedūrą per protingą terminą“, tačiau patikslino, jog „kad ir kaip apgailestautų dėl šio nesilaikymo, jis negali daryti įtakos nei prašymo suteikti išimtį atmetimo teisėtumui, nei pažeidimo išaiškinimo procedūros teisėtumui.“

64 Šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 40 punkte nurodė, kad protingo termino principo pažeidimas, jeigu jis būtų nustatytas, pateisintų konkurencijos srityje vykdant administracinę procedūrą priimto sprendimo panaikinimą tik tuomet, jei juo būtų pažeistos ir suinteresuotosios bendrovės teisės į gynybą. Iš tikrųjų, jeigu nėra nustatyta, kad pernelyg ilgas terminas padarė poveikį suinteresuotųjų įmonių galimybei veiksmingai apsiginti, protingo termino principo nesilaikymas neturi poveikio administracinės procedūros teisėtumui.

65 Skundžiamo sprendimo 42 punkte Pirmosios instancijos teismas taip pat nutarė, kad *JCB Service* netvirtino, jog termino trukmė tapo specifiniu procedūriniu pažeidimu, tačiau tik nurodė, kad Komisijos veiksmai atskleidė netinkamą bylos tvarkymą. Pirmosios instancijos teismo teigimu, siekiant išnagrinėti reikalavimą dėl panaikinimo, remiantis po 1973 m. padarytų pranešimų praėjusiu laikotarpiu, negalima daryti jokios išvados.

66 Dėl skundo, su kuriuo į Komisiją buvo kreiptasi 1996 m. vasario 15 d., nagrinėjimo Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 43 punkte konstatavo, kad bendra 4 metų 10 mėnesių ir 6 dienų procedūros trukmė nėra pernelyg ilga atsižvelgiant į bylos, susijusios su keliomis valstybėmis narėmis ir apimančios penkis pažeidimus, sudėtingumą ir į būtinybę parengti antrą pranešimą apie kaltinimus.

67 Be to, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 45 punkte pažymėjo, kad *JCB Service* neteigė, jog dėl to, kad Komisija tariamai nesilaikė protingo termino vykdydama tyrimą, šioje byloje buvo pažeistos teisės į gynybą. Pirmosios instancijos teismas pridūrė: „Kaip tai jau buvo nurodyta per posėdį, *JCB Service* tik teigia, kad procedūros trukmė atskleidžia Komisijos šališkumą ir netinkamą bylos tvarkymą bei taip įrodo skundžiamo sprendimo neteisėtumą. Šiomis aplinkybėmis, nesant poreikio pareikšti nuomonės dėl tariamai pernelyg ilgos skundo nagrinėjamo trukmės, reikia konstatuoti, kad atsižvelgiant į ieškinio pagrindo formuluotę negalima visiškai ar iš dalies panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies."

68 Pagaliau Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 46 punkte padarė išvadą, kad *JCB Service* nurodytas ieškinio pagrindas neturi jokio poveikio ginčijamo sprendimo teisėtumui tiek, kiek tai susiję su prašymu suteikti išimtį arba su pažeidimu, ir turi būti atmestas kaip neturintis reikšmės bylai.

69 Visų pirma *JCB Service* kaltina Pirmosios instancijos teismą, kad jis atmetė pirmąjį pagrindą, kuris buvo pateiktas grindžiant ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo ir susijęs su Komisijos pareigos imtis veiksmų per protingą terminą pažeidimu, bei nepareiškė nuomonės dėl teisių į gynybą pažeidimo, kurį ji aiškiai nurodė. Be to, ji teigia, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą neatsižvelgęs į akivaizdų gynybos teisių pažeidimą, kuris, jos teigimu, išplaukia vien iš tos nustatytos aplinkybės, kad bendra procedūros trukmė buvo pernelyg ilga.

70 Šiuo požiūriu primintina, kaip tai matyti iš skundžiamo sprendimo 32 ir 33 punktų, kad *JCB Service* Pirmosios instancijos teisme teigė, jog Komisija neįvykdė savo pareigos veikti per protingą terminą, išplaukiančios iš Bendrijos teisės bendrojo principo ir iš 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (EŽTPLAK) 6 straipsnio 1 dalies. *JCB Service* teigimu, apie susitarimus, susijusius su platinimo sistema, buvo pranešta 1973 m. birželio 30 d., o Komisija baigė šią procedūrą po 27 metų atmesdama prašymą suteikti išimtį. Be to, šios bendrovės teigimu, pagal *Central Parts* skundą pradėta pažeidimo tyrimo procedūra truko beveik penkerius metus – toks terminas taip pat nėra protingas.

71 Konstatuotina, kad, priešingai nei teigia *JCB Service*, ji gana bendrai Pirmosios instancijos teisme nurodė jos teisių į gynybą pažeidimą, padarytą dėl tariamai pernelyg ilgos dviejų administracinių procedūrų (dėl pranešimo ir pažeidimo) trukmės, konkrečiai nepaaiškindama, kaip būtent buvo daromas poveikis jos gebėjimui ginti savo poziciją kiekvienoje stadijoje vienoje ar kitoje procedūroje.

72 Konkrečiai kalbant, kiek tai susiję su pranešimo procedūra, *JCB Service* tik priekaištavo, jog ši procedūra užtruko pernelyg ilgai. Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 39 punkte teisingai nutarė, jog vien dėl to, kad Komisijos sprendimas po pranešimo apie susitarimą buvo priimtas pasibaigus protingam terminui, negalima jo laikyti neteisėtu.

73 Be to, vien dėl šio vėlavimo nekenkiama *JCB Service* interesams. Iš tikrųjų po 1973 m. pranešimo apie susitarimus ir per visą laikotarpį, kuris praėjo iki ginčijamo sprendimo priėmimo, *JCB Service* naudojosi Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies nuostatomis.

74 Kalbant apie ginčijamo sprendimo dalį, kuriame buvo konstatuotas EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimas ir skirta *JCB Service* bauda, primintina, jog Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad *JCB Service* tik gynė argumentą, jog procedūros trukmė rodė, kad Komisija šališkai ir netinkamai tvarkė bylą ir to pakako siekiant įrodyti ginčijamo sprendimo neteisėtumą.

75 Taigi reikia konstatuoti, kad Pirmosios instancijos teismas galėjo pagrįsti savo motyvus nepažeisdamas Bendrijos teisės ir nepaneigdamas *JCB Service* argumentų.

76 Tačiau *JCB Service* teigia, jog paduodant ieškinį dėl neveikimo pagal EB 232 straipsnį jai nebuvo suteikta teisė reikalauti, kad Komisija būtų nubausta už pasyvumą ir bet kuriuo atveju apginti savo poziciją nuo bet kokio klaidingo Komisijos teiginio vykstant pranešančiojo ir Komisijos procedūriniam dialogui bei pažeidimo tyrimo procedūrai.

77 Net jeigu *JCB Service* Teisingumo Teisme gali remtis pirmiau nurodytais argumentais, reikia pažymėti, kad jos teisių į gynybą įgyvendinimui neturi įtakos ilgas laikotarpis, trukęs nuo 1973 m. pranešimo apie susitarimus iki ginčijamo sprendimo priėmimo. Iš tikrųjų per šį laikotarpį *JCB Service* galėjo, viena vertus, pareikšti Komisijai ieškinį dėl neveikimo, kad ji priimtų sprendimą dėl jos ginčijamo prašymo suteikti išimtį, ir, kita vertus, pranešti Komisijai, naudodama A/B formuliarą, apie savo sudarytus susitarimus ir vykdomus suderintus veiksmus. Tačiau šiuo atveju to nebuvo padaryta.

78 Darytina išvada, kad *JCB Service* bet kuriuo atveju negalėjo teigti, jog per pranešimo procedūrą buvo pažeistos jos teisės į gynybą.

79 Kalbant apie pažeidimo tyrimo procedūrą pažymėtina, kad *JCB Service* nepateikė jokio konkretaus argumento, įrodančio jos teisių į gynybą pažeidimą, padarytą Komisijos tarnyboms nagrinėjant *Central Parts* skundą. Be to, *JCB Service* Teisingumo Teisme neginčijo Pirmosios instancijos teismo atmesto kaltinimo, kad Komisija nepaisė jos teisės susipažinti su bylos dokumentais, galinčiais būti naudingais jos gynybai, atmetimo motyvų.

80 Taigi šis argumentas atmestinas, o pirmasis *JCB Service* kaltinimas pripažintinas nepagrįstas.

81 Antra, *JCB Service* kaltina Pirmosios instancijos teismą padarius vertinimo klaidą, nes jis neprieštaravo tam, kad Komisija ginčijamame sprendime atskyrė pranešimo procedūrą nuo pažeidimo tyrimo procedūros. Toks atskyrimas yra nepagrįstas ir juo siekiama nuslėpti neigiamą poveikį, kurį visai bylai turėjo pernelyg ilga sprendimo priėmimo trukmė.

82 Konstatuotina, kad net jei formaliai ginčijamame sprendime pranešimo procedūra ir pažeidimo tyrimo procedūra neatskiriamos, iš šio sprendimo aiškiai matyti, kad Komisija atskirai vertina prašymą suteikti išimtį ir pažeidimo tyrimo procedūrą.

83 Visų pirma, kalbant apie ginčijamo sprendimo dalį, susijusią su 1973 m. prašymo suteikti išimtį atmetimu, iš jo 197–222 konstatuojamųjų dalių matyti, kad prieš atmesdama prašymą suteikti išimtį Komisija išnagrinėjo, ar šis prašymas gali būti

patenkintas pagal EB 81 straipsnio 3 dalį arba pagal šį straipsnį įgyvendinančius reglamentus, o būtent 1983 m. birželio 22 d. Komisijos reglamentą Nr. 1983/83 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo išimtinių paskirstymo ir išimtinių platinimo susitarimų kategorijoms (OL L 173 p. 1), 1995 m. birželio 28 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1475/95 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo kai kurioms transporto priemonių platinimo, pardavimo ir techninio aptarnavimo paslaugų teikimo susitarimų rūšims (OL L 145, p. 25, toliau – Reglamentas Nr. 1475/95) ir 1999 m. gruodžio 22 d. Komisijos (EB) reglamentą Nr. 2790/1999 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų grupėms (OL L 336, p. 21).

84 Tas pats pasakytina ir apie ginčijamo sprendimo dalį, kurioje nustatomas pažeidimas. Iš tikrųjų, kaip tai matyti iš ginčijamo sprendimo 140–170 konstatuojamųjų dalių, Komisijos vertinimas nedviprasmiškai grindžiamas *JCB Service* susitarimais arba jų sąlygomis, apie kurias nebuvo tinkamai pranešta naudojant Reglamente Nr. 27 nustatytą A/B formuliarą. Be to, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija atsižvelgė į *JCB Service* veiksmus, kurie nebuvo susiję su susitarimais, apie kuriuos buvo pranešta 1973 metais.

85 Tačiau šiuo klausimu *JCB Service* šiame Pirmosios instancijos teismo procese teigė, kad vėlesni 1973 m. padaryti susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, pakeitimai, nors apie juos Komisijai ir buvo pranešta nenaudojant A/B formuliaro, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, turi būti įvertinti ir jiems taikomos Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies nuostatos.

86 Toks teiginys bet kuriuo atveju turi būti atmestas. Iš tikrųjų primintina, kad minėto A/B formuliaro naudojimas yra privalomas – tai yra išankstinė ir būtina pranešimo galiojimo sąlyga (žr. 1980 m. spalio 29 d. Sprendimo *Van Landewyck ir kt. prieš Komisiją*, 209/78–215/78 ir 218/78, Rink. p. 3125, 61 ir 62 punktus).

87 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 41 punkte dėl sprendimo, kuriame daroma išvada dėl pažeidimo, teisingai konstatavo, jog jame nesiremiama pranešime nurodomais duomenimis, bet siekiama nustatyti, kad veiksmai, dėl kurių *JCB Service* kaltinama, neatitinka susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, sąlygų. Jis taip pat teisingai padarė išvadą, kad pranešimo apie susitarimus senatis negali daryti įtakos pažeidimo tyrimo procedūros, pagrįstos kitais elementais nei tie, apie kuriuos buvo pranešta, teisėtumui.

88 Pagaliau, kalbant apie Komisijos *JCB Service* skirtą baudą, iš šio sprendimo ir ypač iš 227 ir 228 konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad Komisija, apskaičiuodama skirtiną baudą, neatsižvelgė į 1973 m. susitarimus, apie kuriuos buvo pranešta vykdant formalius Reglamento Nr. 27 reikalavimus.

89 Atsižvelgiant į tai, kas pirma pasakyta, antrasis *JCB Service* kaltinimas atmestinas ir atitinkamai pirmoji dalis pripažintina nepagrįsta.

Dėl antros dalies

90 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 50 punkte pažymėjo, kad nekaltumo prezumpcijos principas yra sudėtinė Bendrijos teisės sistemos dalis ir taikomas procedūrose, susijusiose su įmonėms taikytinų konkurencijos taisyklių pažeidimais, už kuriuos gali būti skiriamos vienkartinės arba periodinės baudos (1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 149 ir 150 punktai; sprendimo *Montecatini prieš Komisiją*, C-235/92 P, Rink. p. I-4539, 175 ir 176 punktai).

91 Atsižvelgdamas į šią Teisingumo Teismo praktiką Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 53 punkte nutarė, kad vien to, jog Komisija paeiliui priėmė du pranešimus apie kaltinimus, nepakanka nustatyti, jog buvo pažeistas nekaltumo prezumpcijos principas.

92 Tame pačiame punkte Pirmosios instancijos teismas pridūrė, kad Komisija gali būti kaltinama pažeidusi atitinkamos įmonės bendrąją kaltumo prezumpciją tik tuomet, jei ginčijamame sprendime padarytos išvados nebuvo pagrįstos jos pateiktais įrodymais.

93 Taigi, atsižvelgiant į 1995 m. gegužės 16 d. pardavimo padalinio direktoriaus raštą, išsiųstą JCB grupės bendrovių vadovams, kuriame nurodoma, kad paralelinio importo draudimas prieštarauja Komisijos sprendimams ir Teisingumo Teismo praktikai, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 54 punkte konstatavo, kad *JCB Service* negali apsimesti, jog ji nežinojo Bendrijos konkurencijos teisės reikalavimų – tai liudija ir pranešimas apie jos sudarytus susitarimus, padarytas iš karto po Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės įstojimo į Europos bendriją.

94 Tokiomis pat aplinkybėmis, kalbant apie 1995 m. balandžio 13 d. *Berkeley JCB* raštą, adresuotą *JCB Sales*, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 55 punkte nutarė, kad ši korespondencija patvirtina, kad į prekybos agentą galėjo kreiptis galutiniai naudotojai ir agentai, pridurdamas, kad net jei Komisija klaidingai aiškino šią sakinio dalį ginčijamame sprendime nurodydama, kad buvo daroma nuoroda į užsienio galutinius naudotojus ir jų tinkamai įgaliotus atstovus, – vien šis galimas netikslumas neįrodo šališko elgesio, bet blogiausiu atveju rodo prastą dokumento supratimą.

95 Be kita ko, kalbant apie 1998 m. balandžio 8 d. Paryžiaus apeliacinio teismo (*Tribunal d'appel de Paris*) sprendimą ir 1999 m. birželio 22 d. Nimes miesto prekybos teismo (*Tribunal de commerce de Nîmes*) sprendimą, Pirmosios instancijos

teismas skundžiamo sprendimo 56 punkte nutarė, kad tai, jog skundo pagal Reglamento Nr. 17 taikymo procedūrą rengėjas galėjo kada nors atlikti draudžiamus veiksmus, už kuriuos jis buvo nubaustas teismo sprendimu, neturi poveikio *JCB Service* atžvilgiu nustatytiems pažeidimams, kurie, be to, yra skirtingi.

96 Galiausiai dėl įgaliotojo prekybos agento *Watling JCB* patalpose 1996 m. lapkričio 6 d. tarp Konkurencijos generalinio direktorato atstovų ir šio prekybos agento atsakingų asmenų vykusio posėdžio protokolo Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 58 punkte nutarė, kad, atsižvelgiant į posėdyje pateiktą JCB grupės ir vieno iš jos įgaliotųjų prekybos agentų santykių aprašymą, joks elementas negali būti aiškiai išskirtas kaip įrodymas, patvirtinantis, kad platinimo tinklo vykdomi veiksmai yra arba nėra pažeidimas. Pirmosios instancijos teismo teigimu, neatrodo, jog galima teigti, kad siekdama panaikinti išteisinantį įrodymą, Komisija, nagrinėdama pažeidimo elementus, šį dokumentą išėmė.

97 *JCB Service* teigimu, skundžiamu sprendimu buvo pažeistas nekaltumo prezumpcijos principas, pagal kurį bet kokia su įrodymais susijusi pagrįsta abejonė turi būti aiškinama kaltinamo asmens naudai. Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas, neįvykdęs savo pareigos atsižvelgti į tam tikrus *JCB Service* pateiktus įrodymus ir juos išnagrinėti kartu su kitais įrodymais, siekdamas remtis tvirtų, aiškių ir nuoseklių įrodymų visuma, padarė akivaizdžių vertinimo klaidų. Be to, Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atmetė įrodymus, kurie, *JCB Service* teigimu, patvirtino Komisijos padarytą nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimą, arba į juos neatsižvelgė.

98 Konkrečiai kalbant, *JCB Service*, visų pirma, teigia, kad šiuo atveju bylos medžiagos tvarkymas parengiant du pranešimus apie kaltinimus rodo Komisijos šališkumą, ir todėl nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimas yra įrodytas. Šiomis aplinkybėmis *JCB Service* iš esmės teigia, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo

sprendimo 53 punkte klaidingai konstatavo, kad vien to, jog Komisija iš eilės parengė du pranešimus apie kaltinimus, nepakanka siekiant įrodyti, kad buvo pažeistas šioje byloje nagrinėjamas principas.

99 Šiuo klausimu pažymėtina, kad tai, jog Komisija parengė pranešimą apie kaltinimus, niekaip negali būti laikoma suinteresuotosios įmonės kaltumo prezumpcijos įrodymu. Priešingu atveju pradėti bet kokią procedūrą šioje srityje gali būti potencialus nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimas.

100 Be to, reikia priminti, kad pirmame pranešime apie kaltinimus nebuvo atsižvelgta į 1973 m. pranešimą – tai *JCB Service* pažymėjo savo 1998 m. liepos 6 d. rašytinėse pastabose atsakydama į šį pranešimą ir vėliau, per 1998 m. spalio 16 d. Komisijos tarnybų vykdomą apklausą. Taigi šiomis aplinkybėmis, siekdama ištaisyti pirmojo pranešimo trūkumus, po *JCB Service* pastabų Komisija priėmė antrą pranešimą apie kaltinimus.

101 Darytina išvada, kad, priešingai nei šioje byloje teigia *JCB Service*, dviejų paeiliui pranešimų apie kaltinimus parengimas ankstesniame punkte nurodytomis aplinkybėmis nėra nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimą įrodanti aplinkybė.

102 Taigi pirmasis *JCB Service* kaltinimas atmestinas kaip nepagrįstas.

103 Antra, *JCB Service* kaltina Pirmosios instancijos teismą, jog jis neprieštaravo Komisijos vertinimams, pagrįstiems vidaus *JCB Service* dokumentais, kaip antai 1995 m. balandžio 13 d. *Berkeley JCB* raštu *JCB Sales* ir protokolu dėl 1996 m. lapkričio 6 d. nuomonių pasikeitimo su *Watling JCB*. *JCB Service* teigimu, Komisija išnagrinėjo šiuos dokumentus šališkai, neatsižvelgdama į išteisinančias aplinkybes ir preziumuodama kaltumą.

104 Šiomis aplinkybėmis *JCB Service* taip pat teigia, kad Pirmosios instancijos teismas, kaip ir Komisija, klaidingai atmetė tam tikrų nacionalinių teismų arba nacionalinių institucijų sprendimus, rodančius *JCB Service* sudarytų ir įgyvendintų susitarimų teisėtumą, kaip antai: a) 1998 m. balandžio 8 d. Paryžiaus apeliacinio teismo (*Tribunal d'appel de Paris*) sprendimą, b) 1999 m. birželio 22 d. Nimes miesto prekybos teismo (*Tribunal de commerce de Nîmes*) sprendimą, c) 2001 m. liepos 20 d. Prancūzijos konkurencijos tarybos sprendimą ir d) 1994 m. rugsėjo 22 d. Airijos konkurencijos tarnybos sprendimą, – arba į juos neatsižvelgė.

105 Pažymėtina, kad net jei ji formaliai nurodo vertinimo arba motyvavimo klaidas, *JCB Service* iš tikrųjų siekia paneigti Pirmosios instancijos teismo padarytą faktų vertinimą ir būtent užginčyti tam tikrų faktų ir dokumentų, leidusių pastarajam nuspręsti, kad Komisija nesielgė šališkai apeliantės atžvilgiu, įrodomąją vertę.

106 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką iš EB 225 straipsnio ir Teisingumo Teismo Statuto 58 straipsnio pirmosios pastraipos matyti, kad tik Pirmosios instancijos teismas turi kompetenciją, pirma, nustatyti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jo išvados iš esmės neatitinka jam pateiktų bylos dokumentų, ir, antra, vertinti šias faktines aplinkybes. Pirmosios instancijos teismui nustačius ar įvertinus faktines aplinkybes, remiantis EB 225 straipsniu Teisingumo Teismas turi kompetenciją patikrinti šių faktinių aplinkybių teisinę kvalifikaciją ir teisines išvadas, kurias Pirmosios instancijos teismas padarė jomis remdamasis (žr. 1998 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 23 punktą ir 2006 m. balandžio 6 d. Sprendimo *General Motors prieš Komisiją*, C-551/03 P, Rink. p. I-3173, 51 punktą).

107 Tačiau, vadovaujantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, Teisingumo Teismas neturi kompetencijos nei nustatyti faktinių aplinkybių, nei iš principo nagrinėti įrodymų, kuriais Pirmosios instancijos teismas grindė šias faktines aplinkybes. Jei įrodymai buvo gauti teisėtai ir buvo laikytasi bendrųjų teisės principų bei proceso taisyklių, taikomų įrodinėjimo pareigai ir įrodymų administravimo srityje, tik Pirmosios instancijos teismas sprendžia dėl jam pateiktų įrodymų vertės. Vadinasi, tikrinamasis vertinimas pats savaime nėra teisės klausimas, kurį turi nagrinėti Teisingumo Teismas (žr. minėto 2005 m. liepos 14 d. Sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją* 24 punktą; sprendimo *Rica Foods prieš Komisiją*, C-40/03 P, Rink. p. I-6811, 60 punktą; minėto sprendimo *General Motors prieš Komisiją* 52 punktą ir 2006 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, C-397/03 P, Rink. p. I-4429, 85 punktą).

108 Šiuo klausimu primintina, kad toks iškraipymas turi būti akivaizdžiai matomas iš bylos medžiagos, neatliekant naujo faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimo (minėto sprendimo *General Motors prieš Komisiją* 54 punktas).

109 Konstatuotina, kad skundžiamo Pirmosios instancijos teismo sprendimo 54–59 punktuose nurodytas vertinimas yra faktinių aplinkybių vertinimas, kurio negalima ginčyti pateikus apeliacinį skundą, nes *JCB Service* neįrodė, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė jam pateiktus įrodymus. Iš tikrųjų Pirmosios instancijos teismas tik išnagrinėjo, ar Komisijos atliktas šių įrodymų vertinimas galėjo būti laikomas šališku, ir padarė išvadą, jog šiuo atveju taip nebuvo.

110 Taigi šie pirmi antrajam kaltinimui pagrįsti *JCB Service* nurodyti argumentai turi būti atmesti kaip nepriimtini.

111 *JCB Service* taip pat šiame kaltinime nurodo 2001 m. liepos 20 d. Prancūzijos konkurencijos tarybos sprendimą ir 1994 m. rugsėjo 22 d. Airijos konkurencijos tarnybos sprendimą, kurie jai yra palankūs.

112 Kalbant apie pirmąjį iš minėtų sprendimų, net jei juo būtų galima remtis šioje byloje, reikia konstatuoti, kad jis buvo priimtas vėliau nei ginčijamas sprendimas. Todėl jis negali paneigti nei skundžiamo sprendimo, nei ginčijamo sprendimo teisėtumo.

113 Dėl minėto Airijos konkurencijos tarnybos sprendimo reikia pažymėti, kad, kiek tai susiję su nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimu, juo Pirmosios instancijos teisme nebuvo remtasi.

114 Šiomis aplinkybėmis leisti šaliai Teisingumo Teisme pirmą kartą nurodyti pagrindą ir argumentus, kurie nebuvo nurodyti Pirmosios instancijos teisme, reikštų leisti jai pateikti Teisingumo Teismui, kurio kompetencija apeliaciniame procese yra ribota, nagrinėti platesnės apimties ginčą nei tas, kurį nagrinėjo Pirmosios instancijos teismas. Apeliaciniame procese Teisingumo Teismas turi kompetenciją tik ištirti pirmojoje instancijoje nagrinėtų pagrindų ir argumentų teisinius vertinimus (žr. 2000 m. kovo 30 d. Sprendimo *VBA prieš VGB ir kt.*, C-266/97 P, Rink. p. I-2135, 79 punktą).

115 Taigi *JCB Service* Airijos konkurencijos tarnybos sprendimu paremti teiginiai taip pat turi būti atmesti kaip nepriimtini.

116 Iš to, kas pasakyta pirma, matyti, kad antrąjį *JCB Service* kaltinimą reikia atmesti kaip nepriimtiną.

117 Galiausiai *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamame sprendime nepagrįstai neatsižvelgė į tam tikrus nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimo įrodymus: į *JCB Sales* prekybos skyriaus direktoriaus 1997 m. birželio 2 d. faksimilinį pranešimą ir 1996 m. sausio 26 d. atmintinę.

118 Kalbant apie 1996 m. sausio 26 d. atmintinę, pažymėtina, kad panašiai kaip ir minėtame Airijos konkurencijos tarnybos sprendime ji nebuvo nurodyta Pirmosios instancijos teisme nagrinėjant nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimo klausimą, vadinasi, kaip tai matyti iš šio sprendimo 114 punkto, šia atmintine grindžiamą argumentą reikia atmesti kaip nepriimtiną.

119 Dėl 1997 m. birželio 2 d. Konkurencijos generalinio direktorato pareigūno *Central Parts* atstovui išsiųsto faksimilinio pranešimo, kuriame buvo išreikštas tariamas Komisijos tarnybų ketinimas surinkti įrodymus prieš *JCB Service*, konstatuotina, kad bet kuriuo atveju iš šio faksimilinio pranešimo išplaukiančiais kaltinimais negalima įrodyti, jog Pirmosios instancijos teismas iškraipė jam pateiktus įrodymus.

120 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šis faksimilinis pranešimas buvo išsiųstas skundą pateikusio asmens – *Central Parts* – atstovui 1997 m. birželio mėn. 2 d., t. y. praėjus daugiau kaip šešiems mėnesiams po 1996 m. lapkričio 5 d. Komisijos įvykdyto JCB grupės bendrovių ir jų oficialių prekybos agentų Jungtinėje Karalystėje patalpų patikrinimo. Šiomis aplinkybėmis tai, kad Komisijos pareigūnas, kuris, pasak *JCB Service*, dalyvavo nagrinėjant *Central Parts* skundą, gali susidaryti nuomonę dėl šio skundo nagrinėjimo nutraukimo arba pažeidimų tyrimo procedūros pradėjimo, neleidžia daryti išvados, jog Komisijos tarnybos šališkai nagrinėjo bylą ir todėl pažeidė nekaltumo prezumpcijos principą.

121 Iš pirma nurodytų svarstymų visumos matyti, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 60 punkte teisingai padarė išvadą, kad iš administracinės procedūros eigos neišplaukia, jog Komisija dokumentus ir faktines aplinkybes aiškino tendencingai arba subjektyviai ar kad jos veiksmai apeliantės atžvilgiu buvo šališki.

122 Darytina išvada, jog paskutinis *JCB Service* nurodytas kaltinimas ir visa antra nagrinėjamo apeliacinio skundo pagrindo dalis bei visas pirmasis pagrindas turi būti atmesti kaip iš dalies nepriimtini ir iš dalies nepagrįsti.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo

123 Šis antrasis pagrindas padalytas į dvi dalis. *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas, atsisakydamas panaikinti tą ginčijamo sprendimo dalį, kuria atmetamas 1973 m. *JCB Service* paduotas prašymas suteikti išimtį, pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį ir EB 81 straipsnio 3 dalį. Abiejose šiose dalyse nurodomi skirtingi kaltinimai.

Dėl pirmos dalies

124 *JCB Service* kaltina Pirmosios instancijos teismą, jog jis padarė teisės klaidą vertindamas, pirma, ginčijamo sprendimo 1 straipsnio a punkte nurodytą pirmą pažeidimo elementą, susijusį su apribojimais Jungtinėje Karalystėje, Airijoje ir Prancūzijoje įsisteigusiems JCB grupės prekybos agentams vykdyti pasyvų pardavimą neįgaliotiesiems prekybos agentams, galutiniams naudotojams arba įgaliotiesiems prekybos agentams, įsisteigusiems už teritorijos, dėl kurios suteiktos išimtinės teisės, ribų ir ypač kitose valstybėse narėse, bei, antra, šio sprendimo to paties straipsnio b punkte nurodytą antrą pažeidimo elementą, susijusį su Prancūzijoje ir Italijoje įsisteigusių prekybos agentų tiekimo šaltinių apribojimais bei draudimu jiems vykdyti tarpusavio tiekimą.

— Dėl pirmo pažeidimo elemento, susijusio su Jungtinėje Karalystėje, Airijoje ir Prancūzijoje įsisteigusiems prekybos agentams taikomais pasyvaus pardavimo apribojimais

125 Kalbant, pirma, apie Jungtinę Karalystę, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 86 punkte pažymėjo, kad 1975 m. susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta ir kurie skirti prekybos agentams ir pagrindiniams suinteresuotosios valstybės narės platintojams, versijoje yra nustatyta 4 sąlyga. Ši neįgaliotiesiems prekybos agentams draudžianti parduoti sąlyga nenustato bendro draudimo parduoti nei galutiniams platintojams, nei įgaliotiesiems prekybos agentams ne jiems skirtoje teritorijoje. Tačiau ją Komisija išaiškino ta prasme, kad ji apima bendrą draudimą parduoti ne jiems skirtoje teritorijoje.

126 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 88 punkte išnagrinėjęs įvairius dokumentus, t. y. 1992 m. spalio 26 d. *Watling JCB* raštą *Queen's Award Office* sekretoriui, 1995 m. balandžio 13 d. *Berkeley JCB* raštą *JCB Sales*, 1995 m. lapkričio 21 d. *TC Harrison JCB* ir *Gunn JCB* raštą *JCB Sales*, Pirmosios instancijos teismas konstatavo, jog šie dokumentai aiškiai rodo, kad prekybos agentai manė, jog jų su JCB *grupe* sudarytas susitarimas juos įpareigojo vykdyti ribojančią verslo praktiką, ir todėl jie atitinkamai veikė. Be to, Pirmosios instancijos teismas patikslino, kad, viršydami nagrinėjamo susitarimo 4 sąlygoje nustatytą draudimą parduoti neįgaliotiesiems prekybos agentams, suinteresuotieji prekybos agentai veikė taip, lyg jiems būtų taikomas bendresnis draudimas parduoti už jiems skirtos teritorijos ribų, o ypač eksportuoti.

127 Atsižvelgdamas į šias išvadas, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 89 punkte nutarė, kad Jungtinėje Karalystėje buvo įgyvendinti ribojantys veiksmai, besiskiriantys nuo susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, turinio, ir jog buvo nustatytas pirmas pažeidimo, susijusio su pasyvaus pardavimo ribojimais, elementas.

128 *JCB Service* teigia, kad dėl akivaizdžiai klaidingos faktinių aplinkybių analizės Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą kritikuodamas prekybos agentui

nustatytą įpareigojimą neparduoti gaminių didmenine tvarka, kad vėliau jie nebūtų perparduodami neįgaliotiesiems prekybos agentams – šis įpareigojimas buvo nustatytas nagrinėjamo susitarimo 4 sąlygoje.

129 Ypač konstatuotina, kad savo kaltinime *JCB Service* tik bendrai ginčija Pirmosios instancijos teismo skundžiamo sprendimo 88 punkte nurodytų faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimą bei šio sprendimo 89 punkte padarytą išvadą, iš esmės teigdama, kad Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į šioje byloje susiklosčiusias aplinkybes, turėjo padaryti priešingą išvadą. Tačiau *JCB Service* nepateikia jokio svarbaus argumento, leidžiančio padaryti išvadą, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė jam pateiktų bylos medžiagos dokumentų turinį arba padarė teisės klaidą.

130 Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į šio sprendimo 106–108 punktuose nurodytą teismų praktiką pirmo kaltinimo pirmasis argumentas atmestinas kaip nepriimtinas.

131 Antra, dėl Airijos Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 90 punkte pažymėjo, kad tipiniuose susitarimuose, apie kuriuos buvo pranešta, nėra draudžiančios didmeninį pardavimą neįgaliotiesiems agentams sąlygos, kokia buvo nustatyta neįgaliotiesiems prekybos agentams Jungtinėje Karalystėje, tačiau 1992 m. *JCB Sales* su *Earthmover Commercial Industrial (ECI) JCB*, jos prekybos agentu Airijoje, pasirašytame susitarime buvo nustatyta 4 sąlyga, susijusi su didmeniniu pardavimu, analogiška su prekybos agentais ir pagrindiniais platintojais Jungtinėje Karalystėje pasirašytų susitarimų 4-osioms sąlygoms. Tame pačiame skundžiamo sprendimo punkte nurodyta, kad apie nagrinėjamą susitarimą nebuvo pranešta.

132 Šiuo požiūriu išnagrinėjęs įvairius dokumentus, kuriais Komisija pagrindė savo sprendimą, o būtent 1995 m. sausio 31 d. *JCB Sales* išsiųstą faksimilinį pranešimą *JCB SA* ir du kitus 1995 m. sausio 31 d. ir kovo 30 d. *ECI JCB* išsiųstus faksimilinius pranešimus *JCB Sales*, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo

92 punkte nutarė, kad šiuo atveju, esant tapačioms kaip ir Jungtinėje Karalystėje nustatytoms sutartinėms sąlygoms, apie kurias nebuvo pranešta, jam nurodytos faktinės aplinkybės, paremtos bendrais pardavimą ne JCB grupės platinimo tinklo teritorijoje ribojančiais veiksmais, įrodo pažeidimą, t. y. apribojimą vykdyti pasyvų pardavimą už skirtos teritorijos ribų.

133 *JCB Service* teigia, kad, priešingai nei tai aišku iš skundžiamo sprendimo 90 ir 91 punktų, Airijai skirto platinimo susitarimo 4 sąlyga nepažeidžia EB 81 straipsnio. Šiuo klausimu ji teigia, kad 1992 m. su prekybos agentais ir platintojais Airijoje pasirašytame susitarime įtvirtintas draudimas vykdyti pardavimą yra analogiškas Jungtinei Karalystei skirtų susitarimų 4 sąlygai. Atsižvelgiant į tai, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 86 punkte nutarė, jog ši Jungtinėje Karalystėje sudaromuose susitarimuose įtvirtinta sąlyga nepažeidžia EB 81 straipsnio, nesvarbu, kad apie analogišką sąlygą turintį Airijai skirtą susitarimą Komisijai nebuvo pranešta. Be to, *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 92 punkte nurodytus dokumentus išanalizavo akivaizdžiai klaidingai.

134 Konstatuotina, kad, priešingai nei teigė *JCB Service*, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 86 punkte nenutarė, jog Jungtinėje Karalystėje su prekybos agentais ir platintojais pasirašomų susitarimų versijų 4 sąlyga nekelia problemos EB 81 straipsnio 1 dalies prasme. Iš tikrųjų Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad neatsižvelgiant į tai, jog Jungtinei Karalystei skirtame susitarime nebuvo nustatytas bendras draudimas vykdyti pardavimą, prekybos agentai nagrinėjamą sąlygą aiškino kaip apimančią bendrą draudimą vykdyti pardavimą ne jiems skirtoje teritorijoje.

135 Kita vertus ir atsižvelgiant į šio sprendimo 86 punkte nurodytą teismų praktiką reikia priminti, kad tam, jog pranešimas apie susitarimą būtų teisėtas EB 81 straipsnio prasme, jis turi būti pateiktas naudojant A/B formuliarą. Šioje byloje neginčijama, kad apie 1992 m. *JCB Service* sudarytą ir Airijoje taikomą susitarimą niekada nebuvo pranešta Komisijai.

136 Iš to, kas pasakyta pirma, matyti, kad *JCB Service* pateiktas antrasis pirmojo kaltinimo argumentas yra visiškai nepagrįstas ir todėl turi būti atmestas.

137 Dėl tariamai klaidingo Pirmosios instancijos teismo skundžiamo sprendimo 92 punkte išnagrinėtų bylos dokumentų vertinimo konstatuotina, jog savo kaltinimu *JCB Service* ginčija faktų ir įrodymų, kuriais vadovavosi Pirmosios instancijos teismas, vertinimą nenurodydama argumentų, leidžiančių padaryti išvadą, kad Pirmosios instancijos teismas iškraipė jam pateiktų bylos medžiagos dokumentų turinį arba padarė teisės klaidą.

138 Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į šio sprendimo 106–108 punktuose nurodytą teismų praktiką šį argumentą taip pat reikia atmesti kaip nepriimtiną.

139 Trečia, kalbant apie Prancūziją, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 96 punkte pažymėjo, kad 1991 m. tipinio platinimo susitarimo 2 straipsnyje nustatyta abipusė išimtinumo sąlyga, kuri, be kita ko, draudžia prekybos agentui parduoti, platinti arba tiesiogiai ar netiesiogiai reklamuoti JCB grupės gaminius ir atsargines dalis už jam skirtos teritorijos ribų. Pagal tą patį skundžiamo sprendimo punktą, šis susitarimas, apie kurį nebuvo pranešta, draudžia aktyviai parduoti ir, atsižvelgiant vien į jo tekstą, taip pat draudžia pasyviai parduoti už skirtos teritorijos ribų.

140 Išnagrinėjęs dokumentus, kuriais Komisija, siekdama įrodyti nurodomus tariamus apribojimus, rėmėsi ginčijamame sprendime, t. y. 1988 m. birželio 21 d. JCB SA išsiųstą faksimilinį pranešimą įgaliotajam prekybos agentui, 1995 m. sausio 10 d. JCB SA raštą bendrovei *Philippe MPT* ir 1996 m. sausio 31 d. *Pinault Équipement* raštą JCB SA, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 98 punkte konstatavo, kad minėti dokumentai didele dalimi patvirtina tipiniame platinimo susitarime įtvirtintus ribojančius veiksmus ir rinkos padalijimą.

141 Šiuo klausimu *JCB Service* teigia, jog Pirmosios instancijos teismas, nurodydamas, kad Prancūzijai skirtas susitarimas „draudžia aktyviai parduoti ir kad pačiame jo tekste įtvirtintas draudimas pasyviai parduoti ne jiems skirtoje teritorijoje“ rėmėsi akivaizdžiai klaidinga šio susitarimo 2 straipsnio analize. Be to, *JCB Service* teigimu, Pirmosios instancijos teismas nurodė įrodymus, kurie akivaizdžiai nereikšmingi įrodant tariamą apribojimą.

142 Reikia konstatuoti, kad ginčijamas sprendimas yra pagrįstas ne pačiame platinimo susitarime tariamai nustatytu aiškiu draudimu, bet tokio draudimo veiksmingu taikymu. Ši išvada išplaukia iš ginčijamo sprendimo 111–114 konstatuojamųjų dalių, o ypač iš šio sprendimo 246 konstatuojamosios dalies, kurioje Komisija konstatavo, kad „JCB grupės ir jos prekybos agentų susitarimas, atsižvelgiant į jo faktinį taikymą, apriboja galimybę arba kliudo prekybos agentams parduoti ne jiems skirtoje teritorijoje“.

143 Šiomis aplinkybėmis ginčijamo sprendimo teisėtumui nėra daroma jokio poveikio. Darytina išvada, kad šioje byloje *JCB Service* pateiktas argumentas yra neveiksmingas, vadinasi, turi būti atmestas.

144 Kalbant apie *JCB Service* argumentus, kad siekdamas pagrįsti pažeidimą Pirmosios instancijos teismas nurodė nereikšmingus įrodymus, t. y. 1998 m. birželio 21 d. *JCB SA* prekybos agentui išsiųstą faksimilinį pranešimą ir 1996 m. sausio 31 d. *Pinault Equipement* išsiųstą raštą *JCB SA*, konstatuotina, kad *JCB Service*, nepateikdama įrodymų net dėl mažiausio įrodymų iškraipymo, iš naujo ginčija Pirmosios instancijos teismo faktinių aplinkybių dėl draudžiamų veiksmų vykdymo vertinimus.

145 Dėl visoje nagrinėjamoje geografinėje rinkoje vykdomo paralelinio eksporto ir kiek tai susiję su argumentu, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo

106 ir 107 punktuose klaidingai įvertino jo išnagrinėtus bylos dokumentus, t. y. 1992 m. birželio 2 d. raštą, kurį *JCB Sales* išsiuntė *Watling JCB*, ir du 1995 m. gegužės 11 ir 15 d. Vokietijoje veikiančios dukterinės įmonės *JCB Germany* faksimilinius pranešimus, daroma tokia pati išvada.

146 Iš tikrųjų Pirmosios instancijos teismas, neiškraipydamas jokių įrodymų, skundžiamo sprendimo 107 punkte nepriklausomai nutarė, kad nagrinėjami dokumentai įrodo, jog *JCB Service* įgyvendina savo platintojų teritorijų ir nacionalinių rinkų padalijimo politiką, pagal kurią bendrai uždraudžiama parduoti ne jiems skirtoje teritorijoje, neatsižvelgiant, ar tai paralelinis eksportas ne jos platinimo tinkle, bei kad aptariami veiksmai sustiprina pasyviam pardavimui nustatytus apribojimus.

147 Iš to, kas pasakyta pirma, aišku, kad visi *JCB Service* pateikti argumentai, kuriais ginčijamas pirmasis pažeidimo elementas, turi būti atmesti.

— Dėl antro pažeidimo elemento, susijusio su Prancūzijoje ir Italijoje įsisteigusių prekybos agentų tiekimo šaltinių apribojimais ir prekybos agentų tarpusavio tiekimo draudimais

148 Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 112 punkte pažymėjo, kad, kiek tai susiję su Prancūzija, tipinio platinimo susitarimo 2 straipsnis kaip pagrindinę šio susitarimo sąlygą nustato pareigą įsigyti visų gaminių ir jų atsarginių dalių tik iš Prancūzijos dukterinės bendrovės JCB SA ir *JCB Service*.

149 Dėl to paties klausimo Italijoje sudaromo platinimo susitarimo 4 straipsnis draudžia platintojams parduoti arba tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvauti parduodant ne JCB grupės gaminius, o šio platinimo susitarimo 6 straipsnis juos įpareigoja įsigyti

atsarginių dalių ir kitų papildomų prekių, naudojamų remontuojant JCB grupės gaminius, tik iš *JCB SpA*, išskyrus jei šiuose dviejuose susitarimo straipsniuose nustatytais atvejais gaunamas išankstinis rašytinis *JCB Service* sutikimas.

150 Nustatęs, kad pirma minėtų susitarimų sąlygomis siekiama konkurenciją ribojančio tikslo, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 115 punkte išnagrinėjo dokumentus, kuriais Komisija rėmėsi konstatuodama pažeidimą Prancūzijoje, t. y. 1996 m. birželio 21 d. JCB SA raštą *Sem-Cedima*, vienam iš jos prekybos agentų, ir 1999 m. vasario 10 d. raštą įgaliotajam prekybos agentui Prancūzijoje. Pagal tą patį skundžiamo sprendimo punktą šie dokumentai patvirtina susitarimų įgyvendinimą ir JCB grupės įgaliotiesiems prekybos agentams tiekimo šaltinių apribojimų taikymą Prancūzijoje.

151 Kiek tai susiję su Italija, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 116 punkte pažymėjo, jog Komisija, darydama išvadą, kad antrasis pažeidimo elementas buvo nustatytas, išskyrus šio susitarimo sąlygas, nesirėmė kitais įrodymais ir kad šiuo klausimu *JCB Service* teigia, jog Komisija, neatlikusi tyrimo ir neįrodžiusi, kad šios sąlygos iš tikrųjų buvo įgyvendintos, negalėjo jai skirti baudos už sąlygas, kurios nebuvo aiškinamos ir taikomos griežtai.

152 Tai nurodęs Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 117 punkte nutarė, kad ta aplinkybė, jog konkurenciją ribojančios sąlygos nebuvo aiškinamos ir taikomos griežtai, neturi jokios reikšmės nustatant, ar buvo padarytas tariamas pažeidimas. Tame pačiame punkte Pirmosios instancijos teismas, remdamasis Teisingumo Teismo praktika ir nurodydamas, kad į susitarimo antikonkurencinį tikslą arba tokį poveikį atsižvelgiama kaip į alternatyvią, o ne kumuliacinę sąlygą, pridūrė, kad tai, jog ginčijamame sprendime nėra jokios susitarimo poveikio analizės, savaime nereiškia, kad sprendime buvo padaryta klaida.

153 Būtent šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 118 punkte padarė išvadą, jog Komisija teisingai nutarė, kad buvo nustatytas pažeidimo elementas, susijęs su Prancūzijoje ir Italijoje įsisteigusiems įgaliotiesiems prekybos agentams taikomais tiekimo šaltinių apribojimais dėl sutartinių gaminių įsigijimo.

154 Šiuo klausimu *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą ir tuo pažeidė taikomą Bendrijos teisę: šiuo atveju Reglamentą Nr. 1983/83 ir 1967 m. kovo 22 d. Komisijos reglamentą Nr. 67/67/EEB dėl EB sutarties (81) straipsnio 3 dalies taikymo išimtiniams susitarimams (OL 57, 1967, p. 849). Iš tikrųjų bendroji išimtis gali būti suteikiama pagal reglamentus Nr. 67/67 ir Nr. 1983/83.

155 Primintina, kad *JCB Service* Pirmosios instancijos teisme teigė, kad kaltinimas, jog susitarimuose Prancūzijoje ir Italijoje veikiantiems įgaliotiesiems prekybos agentams buvo nustatyti tiekimo šaltinių apribojimai, įpareigojantys juos įsigyti tik iš *JCB Service* nacionalinės dukterinės bendrovės ir draudžiantys įgaliotiesiems prekybos agentams vykdyti tarpusavio tiekimus, yra pagrįstas klaidingu Komisijos susitarimų aiškinimu, nes ginčijamomis sąlygomis tik siekiama užtikrinti, kad platintojai prekiautų tik JCB grupės gaminiais. Be to, *JCB Service* teigia, kad Komisija neištyrė, ar kritikuojamos sąlygos iš tikrųjų yra taikomos.

156 Pažymėtina, kad *JCB Service* grindžiant savo apeliacinio skundo pagrindą Teisingumo Teisme pateikti argumentai yra nauji ir todėl nepriimtini. Primintina, kaip tai buvo nurodyta šio sprendimo 114 punkte, kad apeliaciniame procese Teisingumo Teismas turi kompetenciją tik įvertinti pirmojoje instancijoje nagrinėtų apeliacinio skundo pagrindų ir argumentų teisinį vertinimą.

157 Iš pirma išdėstytų svarstymų visumos matyti, kad *JCB Service* argumentai, kuriais ginčijamas antrasis pažeidimo elementas, atmestini, vadinasi, pirma antrojo apeliacinio skundo pagrindo dalis atmestina kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįsta.

Dėl antros dalies

158 Visų pirma, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 160 punkte pažymėjo, kad iš ginčijamo sprendimo matyti, jog Komisija atmetė 1973 m. prašymą suteikti išimtį, nes siekiant ištirti šį prašymą reikėjo suvokti visą JCB grupės platinimo sistemą, o to nebuvo galima padaryti, nes pranešimuose buvo pateikta tik dalis informacijos, o JCB grupės susitarimai ir veiksmai apėmė konkurencijos apribojimus bei netenkino visų būtinų EB 81 straipsnio 3 dalyje nustatytų sąlygų, kad būtų galima taikyti išimtį. Pirmosios instancijos teismo teigimu, šis prašymas buvo susijęs tik su *JCB Sales* Airijai, Švedijai ir Normanų saloms parengtu tipiniu susitarimu.

159 Pažymėjęs tai, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 161 punkte konstatavo, kad šalys diskutavo bendru klausimu, ar JCB grupės platinimo sistemai galėjo būti taikoma EB 81 straipsnio 3 dalis, ir kad šis klausimas buvo išnagrinėtas ginčijamo sprendimo 201 ir 222 konstatuojamosiose dalyse.

160 Jis pridūrė, kad vis dėlto išimtis bet kuriuo atveju gali būti daroma tik susitarimui, apie kurį buvo pranešta laikantis teisės aktų ir kuriam jos buvo prašoma, ir kad šiuo klausimu *JCB Service* prašymu buvo siekiama panaikinti ginčijamo sprendimo, kuriuo atmestas 1973 m. prašymas, 2 straipsnį. Pirmosios instancijos teismo teigimu, būtent atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 160 punkte nurodytą susitarimą turi būti vertinamas prašymo suteikti išimtį pagrįstumas, nesant reikalo Pirmosios instancijos teismui vertinti, ar tokia išimtis galėjo būti suteikta visiems susitarimams, apie kuriuos JCB grupė pranešė Komisijai.

161 Antra, skundžiamo sprendimo 164 punkte konstatavęs, kad nagrinėjamam susitarimui negali būti taikoma 1984 m. gruodžio 12 d. Komisijos reglamente

(EEB) Nr. 123/85 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo kai kurioms transporto priemonių platinimo ir techninio aptarnavimo susitarimų rūšims (OL L 15, 1985, p. 16), pakeistame Reglamentu Nr. 1475/95, nustatyta bendra išimtis, Pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo, ar aptariamam susitarimui galėjo būti taikoma atskiroji išimtis pagal EB 81 straipsnio 3 dalį.

162 Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 165 punkte nutarė, kad tokia galimybė buvo numatyta tuo atveju, jei aptariami susitarimai arba veiksmai skatina techninę ar ekonominę pažangą arba pagerina prekių gamybą ar platinimą ir taip sudaro galimybes vartotojams gauti papildomos naudos, nenustatydami suinteresuotosioms įmonėms apribojimų, kurie nėra būtini siekiant šių tikslų, nei suteikia įmonėms galimybę, iš esmės kiek tai susiję su nagrinėjamomis prekėmis, panaikinti konkurenciją. Be to, tame pačiame skundžiamo sprendimo punkte jis pažymi, kad ginčijamame sprendime Komisija nutarė, jog JCB grupės platinimo sistemoje atrankinio ir išimtinio platinimo derinimas sukūrė nebūtinų apribojimų, kurių neatsvėrė visų pirma vartotojų gaunama nauda, visumą.

163 Tačiau pagal skundžiamo sprendimo 166 punktą *JCB Service* tik bendrai teigia, kad platinimo susitarimai atitinka išimties taikymo sąlygas, konkrečiai nenurodydama, kokią naudą nagrinėjamas susitarimas duoda, kad jo atžvilgiu būtų priimtas toks sprendimas. Be to, pagal tą patį skundžiamo sprendimo punktą *JCB Service* tik nurodo, kad šis susitarimas nėra nepalankus vartotojams ir kad Komisija neįrodė, kad jis neduos naudos, tačiau ji niekur nenurodė nustatytų apribojimų teikiamos naudos ir jų pateisinimo.

164 Galiausiai, kalbant apie Komisijos sprendimus dėl atskirųjų išimčių taikymo platinimo sistemoms, kuriose derinami atrankinio ir išimtinio platinimo būdai,

kuriuos *JCB Service* nurodo grįsdama savo apeliacinio skundo pagrindą, t. y. 1974 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimą 75/73/EEB, susijusį su EEB sutarties (81) straipsnio taikymo procedūra (IV/14.650 – *Bayerische Motoren Werke AG*) (OL L 29, 1975, p. 1, toliau – *BMW* sprendimas), ir 1985 m. lapkričio 27 d. Komisijos sprendimą 85/559/EEB, susijusį su EEB sutarties (81) straipsnio taikymo procedūra (IV/30.846 – *Ivoclar*) (OL L 369, p. 1, toliau – *Ivoclar* sprendimas), taip pat Komisijos pranešimą 93/C 275/03 pagal Reglamento Nr. 17 19 straipsnio 3 dalį – Byla Nr. IV/34.084 – *Sony España SA* (OL 1993, C 275, p. 3), Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 167 punkte konstatavo, kad šiose bylose padarytos išvados negali būti taikomos JCB grupės platinimo sistemai.

165 Iš tikrųjų pagal tą patį skundžiamo sprendimo punktą, *BMW* sprendimo atveju nebuvo draudžiama nei aktyviai parduoti ne jiems skirtoje teritorijoje, nei *a fortiori* pasyviai parduoti, nei pirkti tinklo viduje. Tačiau, kalbant apie *Ivoclar* platinimo sistemą, vėliau suinteresuotojo asmens paprašė pasirinkti išimtinį arba atrankinį būdą. Pagaliau *Sony España* turėjo tik vieną bendrą su JCB grupės platinimo sistema konkurenciją ribojantį elementą.

166 Atsižvelgdamas į pirma minėtus svarstymus, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 168 punkte padarė išvadą, kad *JCB Service* neįrodė, jog jos susitarimui galėjo būti taikoma Reglamente 123/85, pakeistame Reglamentu Nr. 1475/95, nustatyta bendra išimtis ir kad jam gali būti taikoma atskiroji išimtis pagal EB 81 straipsnio 3 dalį.

167 *JCB Service* teigia, pirma, kad iš skundžiamo sprendimo 161 punkto matyti, jog Pirmosios instancijos teismas, vertindamas prašomos atskirosios išimties taikymo sritį ir apribodamas prašymo suteikti išimtį tyrimą tik susitarimais, apie kuriuos buvo pranešta, padarė akivaizdžią klaidą.

168 Pažymėtina, kad šio ginčijamo sprendimo 197–200 konstatuojamosiose dalyse Komisija, nurodžiusi, kad jokia bendra išimtis negali būti suteikta pagal reglamentus Nr. 1983/83, Nr. 2790/1999 ir Nr. 1475/95, vėliau išnagrinėjo, ar remdamasi Reglamento Nr. 17 4 straipsnio 1 dalimi ji gali suteikti atskirą išimtį pagal EB 81 straipsnio 3 dalį.

169 Komisija, šio ginčijamo sprendimo 202 konstatuojamojoje dalyje nurodžiusi, kad joks sprendimas pagal EB 81 straipsnio 3 dalį negali būti priimtas dėl ribojančių susitarimų arba suderintų veiksmų, apie kuriuos nebuvo tinkamai pranešta, šio sprendimo 207–220 konstatuojamosiose dalyje, kiek tai susiję su vykdomais susitarimais arba suderintais veiksmais, įvertino, ar buvo patenkintos minėtame straipsnyje nurodytos kumuliacinės sąlygos.

170 Ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamojoje dalyje nustačiusi, kad šioje byloje taip nėra, Komisija tolesnėje konstatuojamojoje dalyje padarė išvadą, kad jokia išimtis nebūtų buvusi suteikta, net jei *JCB Service* ir būtų pranešusi apie savo susitarimus, tokius kaip jie buvo vykdomi.

171 Iš to, kas pasakyta pirma, matyti, kad Komisija išnagrinėjo, kiek tai susiję su EB 81 straipsnio 3 dalies taikymu, vykdomų susitarimų arba suderintų veiksmų visumą. Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas nekvestionavo Komisijos vertinimo. Šiomis aplinkybėmis argumentas, pagrįstas skundžiamo sprendimo 161 punkte pateikta nuoroda į vienintelį Airijoje, Švedijoje ir Normanų salose sudaromą susitarimą, turi būti atmestas.

172 Iš to, kas išdėstyta pirma, darytina išvada, kad pirmasis *JCB Service* kaltinimas turi būti atmestas.

173 *JCB Service*, antra, nurodo į skundžiamame sprendime esantį prieštaravimą, susijusį su jos prašymo suteikti išimtį atmetimu.

174 Iš tikrųjų, viena vertus, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 133, 145 ir 154 punktuose konstatavo, kad nebuvo nustatyti trys toliau nurodyti pažeidimai, būtent:

— Jungtinėje Karalystėje ir Prancūzijoje įsisteigusių prekybos agentų taikomų nuolaidų ir mažmeninio pardavimo kainų nustatymas,

— techninio aptarnavimo paslaugų mokesčio nustatymas už Jungtinėje Karalystėje įsisteigusių platintojų įvykdytą gaminių pardavimą kitose valstybėse narėse, laikantis *JCB Service* nustatytų tarifų, ir

— Jungtinėje Karalystėje įsisteigusiems prekybos agentams taikomų nuolaidų pagal *Multiple Deal Trade Support* sistemą panaikinimas, jei jei parduoda ne jiems skirtoje teritorijoje, dėl ko prekybos agentų atlygis priklauso nuo pardavimo geografinės paskirties.

175 Kita vertus, Pirmosios instancijos teismas patvirtino prašymo suteikti išimtį atmetimą, skundžiamame sprendime remdamasis ginčijamo sprendimo 201–222 konstatuojamosiomis dalimis, kurios, *JCB Service* teigimu, yra susijusios su šiais trimis pažeidimo elementais.

176 Pažymėtina, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 160–169 punktuose nagrinėjo, ar Komisijos analizė, padaryta dėl prašymo suteikti *JCB Service* atskirąją išimtį atmetimo, buvo tinkamai pagrįsta, tačiau jos nepaneigė.

177 Šiuo požiūriu visų pirma pažymėtina, jog šio ginčijamo sprendimo 209 konstatuojamojoje dalyje Komisija remiasi faktu, kad teritorijos išimtinumo ir draudimo parduoti neįgaliotiesiems prekybos agentams, galintiems konkuruoti su įgaliotaisiais prekybos agentais, bei prekybos agentams nustatyto išimtinio atsarginių dalių įsigijimo derinys kliudo priežiūros, remonto, atsarginių dalių teikimo rinkos, kuri yra atskirta nuo naujos technikos pardavimo rinkos, plėtrai optimaliomis saugumo sąlygomis arba ją apriboja. Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje ji papildo, kad, atsižvelgiant į prekybos agento turimą vietinę rinkos galią įsigyti per labai trumpus laikotarpius, šis derinys viršija tikėtiną naudotojui teikiamą naudą, ypač atsižvelgiant į *JCB Service* turimą didelę ekskavatorių rinkos dalį.

178 Ginčijamo sprendimo 214 ir 215 konstatuojamosiose dalyse Komisija nutarė, kad išimtinėje platinimo sistemoje turi būti leista pasyviai parduoti, siekiant išvengti, kad konkurencijoje atsirandanti nenauda neviršytų naudos ir kad negali būti laikoma būtina derinti bendrosios rinkos viduje skirtą teritoriją, dėl kurios suteiktos išimtinės teisės, aktyvaus ir pasyvaus pardavimo apribojimą bei atrankinį platinimą JCB grupės tinklo viduje, tobulinant statybos ir kasybos technikos – JCB grupė turi 45 % Bendrijos ekskavatorių rinkos, – platinimą. Be kita ko, Komisija pažymėjo, jog, priešingai nei lengvosios transporto priemonės, ši technika dauguma atvejų yra naudojama apribotose geografinėse zonose bei nevažinėja ilgų atstumų ar įvairiose vietovėse.

179 Galiausiai 218 konstatuojamojoje dalyje Komisija nutarė, kad tobulinant platinimą, kuriame naudotojai gautų naudą dėl griežtesnių saugumo normų taikymo, nėra būtina apsiriboti tiekiant JCB grupės techniką ir atsargines dalis įgaliotiesiems platintojams ar galutiniams naudotojams, nei skirti teritorijas, dėl kurių suteiktos išimtinės teisės, ir už kurių ribų negalima aktyviai parduoti ir *a fortiori* pasyviai parduoti.

180 Iš to, kas pasakyta pirma, matyti, kad Komisija, nagrinėdama EB 81 straipsnio 3 dalies kumuliacines sąlygas, bet kuriuo atveju rėmėsi dviem pirmaisiais ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytais pažeidimus sudarančiais elementais. Šiomis aplinkybėmis, siekiant paneigti prašymo suteikti išimtį atmetimą, negalima remtis jokiu prieštaravimu.

181 Dėl šios priežasties antrasis *JCB Service* nurodytas kaltinimas taip pat turi būti atmestas.

182 Trečia, *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 166 punkte tvirtindamas, jog ji nenurodė aiškios platinimo susitarimų teikiamos naudos, padarė vertinimo klaidą. Šiuo pagrindu ji teigia, kad aptariama nauda buvo vertinama ginčijamoje sprendimo 207 ir 208 konstatuojamosiose dalyse ir kad Pirmosios instancijos teismas akivaizdžiai į tai neatsižvelgė.

183 Iš karto reikia pažymėti, kad skundžiamo Pirmosios instancijos teismo sprendimo 166 punkte padaryta išvada, kad *JCB Service*, siekdama, jog nagrinėjamam susitarimui būtų taikomas sprendimas suteikti išimtį, nenurodė aiškios nagrinėjamo susitarimo teikiamos naudos, yra klaidinga.

184 Iš tikrųjų, kaip tai matyti iš šio ginčijamo sprendimo 207 konstatuojamosios dalies, Komisija pripažino, kad kai kuri bendra nauda, būdinga tam tikriems platinimo susitarimams, kaip antai išimtinio platinimo, lengvųjų transporto priemonių išimtinio pirkimo ir platinimo susitarimams, gali būti gauta sudarant JCB grupės platinimo susitarimus, kurie iš esmės apjungia šiose trijose kategorijose nustatytas sąlygas.

185 Be to, ginčijamo sprendimo 208 konstatuojamojoje dalyje Komisija visų pirma nurodė, kad naudotojai iš siekiamo tikslo gali gauti pakankamai nurodytos naudos ir kad prekybos agentų pasirinkimas, atsižvelgiant į jų gebėjimą garantuoti pirkėjams labai aukštą JCB grupės paslaugos kokybę, yra teisėtas šios grupės interesas.

186 Vis dėlto primintina, kad remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, net jei Pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvais ir pažeidžiama Bendrijos teisė, o šio sprendimo rezoliucinė dalis grindžiama kitais teisiniais motyvais, apeliacinis skundas turi būti atmestas (2004 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *José Martí Peix prieš Komisiją*, C-226/03 P, Rink. p. I-11421, 29 punktas).

187 Šiuo klausimu pažymėtina, jog remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, tam, kad būtų patenkintas prašymas suteikti atskirąją išimtį pagal EB 81 straipsnio 3 dalį, turi būti tenkinamos visos šiame straipsnyje nurodytos sąlygos (žr. 1996 m. kovo 25 d. Nutarties *SPO ir kt. prieš Komisiją*, C-137/95 P, Rink. p. I-1611, 34 punktą).

188 Tačiau neatsižvelgiant į *JCB Service* kaltinimo šioje byloje pagrįstumą, kitais argumentais ji neįrodo, kad ginčijamo sprendimo 221 konstatuojamojoje dalyje padaryta išvada, jog šioje byloje EB 81 straipsnio 3 dalies kumuliacinės sąlygos nebuvo patenkintos, yra klaidinga ir kad Pirmosios instancijos teismas, patvirtindamas Komisijos nuostatą šiuo klausimu, padarė teisės klaidą.

189 Darytina išvada, kad apeliantės apeliaciniame skunde nurodytas trečiasis kaltinimas taip pat atmestinas.

190 Ketvirta, *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 167 punkte klaidingai aiškino normas, susijusias su išimties taikymu. Iš tikrųjų pasyvus pardavimas nebuvo ribojamas, ir todėl iš bylų, kuriose buvo priimti *BMW* ir *Ivoclar* sprendimai, išplaukiantys principai turėjo būti analogiškai taikomi ir šioje byloje – jų turėjo pakakti, kad būtų suteikta prašoma išimtis.

191 Konstatuotina, jog savo argumentu *JCB Service*, nurodydama, kad Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į pirma minėtus *BMW* ir *Ivoclar* sprendimus, turėjo padaryti priešingą išvadą nei ta, kuri nurodyta skundžiamo sprendimo 167 punkte, tik ginčija Pirmosios instancijos teismo nagrinėjamų faktų vertinimą. Tačiau *JCB Service* nenurodo jokio argumento, leidžiančio daryti išvadą, kad šioje byloje Pirmosios instancijos teismas iškraipė įrodymus ar padarė teisės klaidą.

192 Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į šio sprendimo 106–108 punktuose cituotą teismų praktiką ketvirtas *JCB Service* kaltinimas atmestinas kaip nepriimtinas.

193 Iš to, kas pasakyta pirma, matyti, kad taip pat reikia atmesti antrą antrojo apeliacinio skundo pagrindo dalį bei visą antrąjį pagrindą kaip iš dalies nepriimtiną ir iš dalies nepagrįstą.

Dėl trečiojo apeliacinio skundo pagrindo

194 Šis trečiasis pagrindas dalijamas į dvi dalis. Kiekvienoje iš šių dviejų dalių nustatomi skirtingi kaltinimai. *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas pažeidė Reglamento Nr. 17 15 straipsnį, ir šiuo klausimu nurodo, kad buvo pažeisti tam tikri pagrindiniai principai bei taisyklės dėl skirtos baudos nustatymo.

Dėl pirmos dalies

195 Visų pirma Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 176 punkte nurodė, kad Komisija, nepažeisdama Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies a punkto nuostatų, negalėjo skirti *JCB Service* baudos už susitarimus, apie kuriuos jai buvo pranešta 1973 ir 1975 metais. Jo teigimu, šiuo klausimu ginčijamo sprendimo teisėtumas turi būti išnagrinėtas atsižvelgiant tik į aptariamus pažeidimo elementus, apie kuriuos buvo nurodyta pranešime, ir kuriuos Pirmosios instancijos teismas laiko įrodytais. Šie pažeidimo elementai yra: pirmasis, susijęs su ginčijamo sprendimo 1 straipsnio a punkte nurodytais pasyvaus pardavimo apribojimais, nustatytais Jungtinei Karalystei skirtuose susitarimuose, apie kuriuos buvo pranešta, ir išplaukiantis iš minėtų susitarimų 4 sąlygos, bei antrasis, susijęs su ginčijamo sprendimo 1 straipsnio b punkte nurodytais tiekimo šaltinių apribojimais, apie kurį, Pirmosios instancijos teismo teigimu, pranešime nebuvo nurodyta.

196 Šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 177 punkte nutarė, kad 4 sąlygos taikymas skyrėsi nuo jos formuluotės, nes jos taikymo sritis buvo išplėsta tiek, kad ją buvo galima suprasti kaip bendrą prekybos agentams taikomą draudimą parduoti ne jiems skirtoje teritorijoje, ypač eksportuoti. Jis taip pat patikslino, kad tiek, kiek veiksmai, už kuriuos buvo skirta bauda, nepatenka į susitarimų, apie kuriuos buvo pranešta, sąlygų taikymo sritį, Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies a punkto nuostatos nėra pažeistos.

197 Šiuo klausimu *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą, nes jis, nagrinėdamas baudos klausimą, tinkamai neatsižvelgė į gero administravimo principo – Komisija privalo priimti sprendimą per protingą terminą – bei į *JCB Service* teisėtų lūkesčių principo pažeidimus. Iš tikrųjų 1976 m. sausio 13 d. Komisijos raštas bei nacionalinių valdžios institucijų ir teismų sprendimai paskatino *JCB Service* tikėti, jog yra didelė galimybė, jog ginčijamiems susitarimams bus taikoma išimtis, dėl kurios buvo paduotas prašymas, vadinasi, ji išvengs galimos baudos.

198 Kiek tai susiję su gero administravimo principo pažeidimu, atsižvelgiant į Komisijos pareigą priimti sprendimą per protingą terminą, konstatuotina, kad šiuo kaltinimu *JCB Service* iš esmės priekaištauja Pirmosios instancijos teismui, jog jis neprieštaravo tam, kad šiuo atveju skirdama baudą Komisija neatsižvelgė į tą faktą, jog ginčijamas sprendimas buvo priimtas jau praėjus protingam terminui.

199 Tačiau, kaip tai buvo nurodyta šio sprendimo 77–79 punktuose, *JCB Service* bet kuriuo atveju negalėjo šioje byloje siekti panaikinti ginčijamą sprendimą remdamasi tuo, kad jis buvo priimtas praėjus protingam terminui, nes jos teisės į gynybą nebuvo pažeistos. Taigi šis pirmasis kaltinimas turi būti atmestas.

200 Kita vertus, kalbant apie teisėtų lūkesčių principo pažeidimą pažymėtina, kad savo kaltinime *JCB Service* iš esmės siekia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalies a punkto taikymo. Tačiau, kalbant apie susitarimus, apie kuriuos nebuvo pranešta laikantis teisės aktų, toks teiginys turi būti atmestas kaip akivaizdžiai nepagrįstas.

201 Antra, Pirmosios instancijos teismas, atsakydamas į *JCB Service* argumentą, kad skirta bauda yra neproporcinga, ypač atsižvelgiant į pagal tą pačią procedūrą įmonėms *Volkswagen* ir *Opel* (1998 m. sausio 28 d. Komisijos sprendimas 98/273/EB, susijęs su EB sutarties (81) straipsnio taikymo procedūra (IV/35.733 – VW) (OL L 124, p. 60), ir 2000 m. rugsėjo 20 d. Komisijos sprendimas 2001/146/EB, susijęs su EB sutarties (81) straipsnio taikymo procedūra (byla COMP/36.653 – Opel) (OL L 59, 2001, p. 1), skirtomis baudomis, skundžiamo sprendimo 187 punkte nurodė, kad, nepaisant palyginimų, kuriuos Komisija galėjo laikyti tinkamais nustatant *JCB Service* taikomos baudos dydį, jie gali pasitarnauti tik kaip pagalbinis rodiklis, nes bylų aplinkybės, kaip antai rinkos, prekės, šalys, įmonės ir aptariami laikotarpiai, nėra tapatūs.

202 To paties sprendimo 189 punkte jis padarė išvadą, kad ta aplinkybė, jog *Volkswagen*, *Opel* ir *JCB Service* skirtų baudų dydžiai sudaro skirtingas jų atitinkamos apyvartos procentines dalis, šioje byloje neįrodo, kad apeliantė yra diskriminuojama.

203 Tačiau šiuo klausimu *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas, neatsakydamas į jos argumentą, jog bauda buvo neproporcinga, lyginant ją su kitomis pagal *Volkswagen* ir *Opel* sprendimus, priimtus esant panašioms aplinkybėms, skirtomis baudomis, pažeidė vienodo požiūrio principą.

204 Konstatuotina, kad, priešingai nei šioje byloje teigia *JCB Service*, Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 187 ir 189 punktuose aiškiai atsakė į jos pateiktus kaltinimus.

205 Be to, pažymėtina, kad savo argumentais *JCB Service* neginčija nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, pagal kurią ankstesnė Komisijos sprendimų priėmimo praktika nėra teisinis pagrindas nustatant baudas konkurencijos srityje, ir kad sprendimai kitose bylose, kiek tai susiję su diskriminacijos buvimu, tėra papildomas rodiklis.

206 Iš to, kas pasakyta pirma, aišku, kad antrą kartą *JCB Service* nurodyti kaltinimai, vadinasi, ir šio apeliacinio skundo pagrindo pirma dalis atmestini.

Dėl antros dalies

207 Primintina, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nors gairės negali būti kvalifikuojamos kaip teisės norma, kurios administracija turi laikytis bet kuriuo atveju, vis dėlto jos nustato su administracijos veiksmais susijusią taisyklę, nuo kurios tam tikru atveju ji negali nukrypti nenurodydama priežasčių, atitinkančių vienodo požiūrio principą (2005 m. birželio 28 d. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 209 punktą).

208 Priimdama tokias elgesio taisykles ir pranešdama jas viešai paskelbiant, kad nuo šio momento taikys jas atvejams, kurioms jos skirtos, Komisija apriboja savo diskreciją ir negali nukrypti nuo šių taisyklių, nes priešingu atveju jai gali būti paskirta sankcija už bendrųjų teisės principų, pavyzdžiui, vienodo požiūrio ar teisėtų lūkesčių, pažeidimą (minėto sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 211 punktas).

209 Be to, primintina, kad, pagal tą pačią teismų praktiką, gairės bendrai ir abstrakčiai nustato metodiką, kurios Komisija privalo laikytis siekdama nustatyti baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnį, dydžius. Šios gairės, kurias rengdama Komisija visų pirma vadovavosi Teisingumo Teismo praktikoje nustatytais kriterijais, užtikrina įmonių teisinį saugumą (žr. minėto sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 213 punktą).

210 Atsižvelgiant į šią teismų praktiką, reikia išnagrinėti *JCB Service* nurodytus argumentus, kuriais siekiama įrodyti, kad Pirmosios instancijos teismas, nekaltindamas Komisijos dėl tariamo padaryto gairių pažeidimo, padarė klaidą.

211 Kiek tai susiję su, pirma, pažeidimo sunkumu, pažymėtina, kad visose kalbų versijose, išskyrus versiją anglų kalba, kurioje nagrinėjamų pažeidimų atžvilgiu vartojamas terminas „sunkus“, pagal skundžiamo sprendimo 182 punktą minėti pažeidimai gali būti laikomi „labai sunkiais“ dėl jų tinkamam vidaus rinkos veikimui daromos žalos, ypač dėl nacionalinių rinkų padalijimo, kurio jais siekiama arba daromas toks poveikis, vadinasi, jie patys pateisina baudos padidinimą. Atsižvelgiant į sekantį skundžiamo sprendimo punktą, *JCB Service* nagrinėjamame sektoriuje yra santykinai didelė Bendrijos įmonė, ir todėl Komisija, nustatydama baudos dydį, nepadarė klaidos vertindama pažeidimo poveikį nagrinėjamoms nacionalinėms rinkoms.

212 Be to, kalbant apie pažeidimo trukmę, iš skundžiamo sprendimo 184 punkto matyti, kad ją sudaro dešimties metų laikotarpis. Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 185 punkte nurodė, kad „abu pažeidimo elementai pusę šio laikotarpio vyko tuo pačiu metu. *JCB Service* pažymėjo, kad tik per penkerių metų laikotarpį visi pažeidimo elementai – sumažėję iki dviejų – vyko kartu. Tačiau pagrindinę reikšmę turi pirmą pažeidimo elementą sudarantys eksporto apribojimai, kurie yra JCB grupės platinimo sistemos branduolys – iš jo logiškai išplaukia antrąjį pažeidimo elementą sudarantys tiekimo šaltinių apribojimai. <...> Atsižvelgiant į pirmojo pažeidimo elemento, susijusio su pagrindiniu JCB grupės platinimo sistemos aspektu, svarbą, nėra pagrindo konstatuoti, kad pažeidimo trukmė turi būti ne mažiau kaip dešimt metų“.

213 Galiausiai kalbant apie tai, kad, pagal skundžiamo sprendimo 190 punktą, Komisija atsisakė atsižvelgti į ypatingas lengvinančias aplinkybes, *JCB Service* negali pagrįstai teigti, kad nesant Komisijos formalaus sprendimo dėl susitarimų tai prilygo jos „implicitiniam patvirtinimui“ – toks požiūris nedera su Bendrijos konkurencijos teise.

214 Be to, atsižvelgiant į tą patį skundžiamo sprendimo punktą, *JCB Service* nebegali toliau remtis nei Airijos konkurencijos tarnybos, nei Paryžiaus apeliacinio teismo (*Tribunal d'appel de Paris*) sprendimais. Pirmosios instancijos teismo teigimu, kadangi *JCB Service* prašymo suteikti išimtį atmetimas buvo laikomas tinkamai pagrįstu, šioje byloje jokia lengvinanti aplinkybė, susijusi su tariamu JCB grupės platinimo sistemos atitikimu Bendrijos konkurencijos taisykles, negali būti pripažinta.

215 Visų pirma, *JCB Service* iš esmės teigia, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 182 punkte klaidingai nutarė, kad abi šioje byloje nustatytos antikonkurencinių veiksmų formos pačios savaime pateisina baudos už „labai sunkius" pažeidimus padidinimą. Iš tikrųjų, neatsižvelgiant į jų formalų kvalifikavimą ginčijamame sprendime, nagrinėjami veiksmai negali būti kvalifikuojami kaip „labai sunkūs" pažeidimai dėl savo pobūdžio ir faktinio savo poveikio rinkoje.

216 Priešingai nei šioje byloje teigia *JCB Service*, nustatyti pažeidimai akivaizdžiai priklauso pažeidimams, kurie gairių A dalies 1 punkto prasme kvalifikuojami kaip „labai sunkūs", todėl už juos gali būti skirta bauda, numatyta už tokios rūšies pažeidimus.

217 Šiuo klausimu primintina, kad pagal ginčijamo sprendimo 248 konstatuojamąją dalį platinimo susitarimai, kuriais, kaip ir sudarytais *JCB Service*, siekiama bendrojoje rinkoje padalinti nacionalines rinkas nustatant daug konkurencijos apribojimų ir taip pažeidžiant tinkamą vieningos rinkos veikimą, pažeidžia vieną iš pagrindinių Bendrijos tikslų, ir todėl sprendimų priėmimo ir teismų praktikoje jau keletą dešimtmečių laikomi EB 81 straipsnio pažeidimais.

218 Ginčijamo sprendimo 249 ir 250 konstatuojamosiose dalyse Komisija nustatė, kad šie apribojimai tikrai taikomi bent keliems valstybių narių, sudarančių didelę bendrosios rinkos dalį, prekybos agentams; *JCB Service* yra didelė įmonė, turinti didelę rinkos galią keliose prekių rinkose ir geografinėse rinkose, kuriose buvo padarytas poveikis; *JCB Service* turi realią galią savo veiksmais padaryti didelę žalą kitiems mažmeninėje rinkoje veikiantiems ūkio subjektams; ši įmonė turi infrastruktūrą, leidžiančią jai suprasti, jog jos veiksmai pažeidžia EB 81 straipsnį.

219 Būtent šiomis aplinkybėmis Komisija ginčijamo sprendimo 251 konstatuojamojoje dalyje padarė išvadą, kad *JCB Service* grupės padaryti pažeidimai yra „labai sunkūs“ ir už juos, atsižvelgiant į jų sunkumą, turi būti skirta 25 milijonų EUR dydžio bauda.

220 Iš to, kas pasakyta pirma, aišku, kad Pirmosios instancijos teismas teisingai nekaltino Komisijos, jog ji už nagrinėjamus pažeidimus skyrė baudą kaip už pažeidimus, kvalifikuojamus kaip „labai sunkūs“.

221 Kalbant apie faktą, kad skundžiamo sprendimo versijos anglų kalba 182 punkte Pirmosios instancijos teismas vietoj „labai sunkių“ pažeidimų remiasi „sunkiais“ pažeidimais, pažymėtina, kad kalbama apie paprasčiausią vertimo klaidą. Iš tikrųjų, nors terminas „labai sunkus“ yra visose kitose skundžiamo sprendimo kalbinėse versijose, pažymėtina, kad termino „sunkus“ vartojimas nėra svarbus šioje byloje, nes iš skundžiamo sprendimo 182 punkto, be jokios abejonės, matyti, kad kalbama apie „labai sunkius“ pažeidimus gairių A dalies 1 punkto prasme, kurie pateisina padidintą baudą.

222 Antra, *JCB Service* teigia, kad nustatydamas dešimties metų pažeidimo trukmę, Pirmosios instancijos teismas, kaip ir Komisija, jo trukmę įvertino neteisingai. Iš tikrųjų būtina įvertinti nagrinėjamų neteisėtų veiksmų trukmę atsižvelgiant į Komisijos klaidą, dėl kurios *JCB Service* pagrįstai manė, kad jos platinimo tinklas nepažeidžia konkurencijos taisyklių. Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad neteisėtų veiksmų trukmė yra veiksnys, pateisinantis baudos dydžio padidinimą, ginčijamų veiksmų trukmė neturi būti laikoma veiksniu, kuriuo remiantis būtų padidinamas baudos, kuri vis tiek nėra pagrįsta, dydis.

223 Šis argumentas nėra svarbus. Pažymėtina, kad Komisijos vertinimas dėl konstatuoto pažeidimo trukmės yra susijęs su susitarimais ir veiksmais, apie kuriuos nebuvo pranešta. Šiomis aplinkybėmis *JCB Service* bet kuriuo atveju, ginčydama Komisijos atliekamo pažeidimo trukmės vertinimo pagrįstumą gairių atžvilgiu, negali remti savo kaltinimų susitarimais, apie kuriuos nebuvo pranešta, teismų praktikoje nustatyta tvarka.

224 Šiuo klausimu *JCB Service* teigia, kad nėra jokio įrodymo, galinčio paremti išvadą, kad tariami pažeidimai buvo padaryti per dešimties metų laikotarpį. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į išnagrinėtus dokumentus, susijusius su dviem pažeidimo elementais, kurie skundžiamame sprendime buvo laikomi nustatytais ir kurių pradžia siekia 1992 m., Pirmosios instancijos teismas, realiai neišnagrinėjęs įrodymų, negalėjo nei nuspręsti, kad pažeidimo laikotarpio pradžia buvo 1988 m., nei skundžiamo sprendimo 184 punkte konstatuoti, kad „Komisija atskleidė faktus, susijusius su dviem nustatytais pažeidimo elementais“, ir kad „anksčiau išnagrinėti įrodymai yra bylos medžiagoje, susijusioje su išnagrinėtu bendru laikotarpiu“.

225 Konstatuotina, kad savo kaltinimu *JCB Service* iš esmės tik priekaištauja Pirmosios instancijos teismui, kad jis nei atkartojo visus įrodymus, leidžiančius nustatyti pažeidimo trukmę, nei juos citavo. Tačiau ji neįrodo, kad Pirmosios instancijos teismas, paremdamas Komisijos dėl pažeidimo trukmės padarytas išvadas, skundžiamo sprendimo 184 punkte padarė teisės klaidą. Iš tikrųjų *JCB Service*, siekdama įrodyti, kad Komisijos vertinimas šiuo klausimu neatitinka gairių B dalies 1 punkto, nepateikė jokio argumento. Todėl šis argumentas turi būti atmestas.

226 Galiausiai *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas nekaltino Komisijos šiuo atveju nepripažinus lengvinančios aplinkybės gairių 3 punkto prasme. Visų pirma, *JCB Service* sąmoningai nenusprendė vykdyti tariamai neteisėtų veiksmų, bet juos vykdė dėl Komisijos nerūpestingumo ir netinkamo administravimo. Be to, *JCB Service* Italijoje neatliko neteisėtų veiksmų, kuriais ji yra kaltinama. Pagaliau sprendimo 93 punkte cituotas 1995 m. gegužės 16 d. raštas yra ypatinga lengvinanti, o ne sunkinanti, aplinkybė.

227 Dėl pirma minėto kaltinimo pažymėtina, jog *JCB Service* savo motyvus grindžia tuo, kad Komisijos vėlavimas imtis veiksmų dėl jos prašymo suteikti išimtį turėjo poveikį Komisijos pradėtai pažeidimo tyrimo procedūrai dėl susitarimų ir veiksmų, apie kuriuos nebuvo pranešta. Todėl, jos teigimu, apskaičiuojant galutinį baudos dydį, ši aplinkybė turi būti laikoma ypatinga lengvinančia aplinkybe.

228 Konstatuotina, kad *JCB Service*, ginčydama Komisijos sprendimo dėl skirtos baudos dydžio pagrįstumą, dar kartą mėgina nustatyti procedūrinį ryšį tarp susitarimų, apie

kuriuos buvo pranešta, ir susitarimų, apie kuriuos nebuvo pranešta. Tokio ryšio akivaizdžiai trūksta ir todėl jis bet kuriuo atveju negali pateisinti lengvinančios aplinkybės egzistavimo gairių 3 punkto prasme.

229 Kalbant apie antrą minėtą kaltinimą, primintina, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 103 punkte, į kurį daroma nuoroda ir šio sprendimo 117 punkte, nutarė, kad „<...> bet kuriuo atveju, nesvarbu, kaip susitarimai praktiškai įgyvendinami, EB 81 straipsnio 1 dalis draudžia platinimo susitarimuose net nustatyti tokias sąlygas, kuriomis siekiama apriboti pardavimą arba daromas toks poveikis. Jos sudaro konkurencijos apribojimą, už kurį gali būti skiriama bauda pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, jei jis gali daryti poveikį prekybai tarp valstybių narių <...>. To, kad susitarimo sąlygos, kuria siekiama apriboti konkurenciją, susitariančios šalys neįgyvendino, nepakanka, kad ji nebūtų draudžiama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį".

230 Iš to, kas pasakyta pirma, aišku, kad, priešingai nei teigia *JCB Service*, Pirmosios instancijos teismas niekur skundžiamame sprendime neteigė, kad ji nevykdė veiksmų, už kuriuos Italijoje skiriama bausmė. Atvirkščiai, jis, siekdamas jais remiantis padaryti kitokią išvadą, tik nurodė *JCB Service* kaltinimus. Šiomis aplinkybėmis šis antrasis *JCB Service* kaltinimas taip pat atmestinas.

231 Kalbant apie trečiąjį kaltinimą, primintina, kad 1996 m. gegužės 16 d. rašte nurodoma, kad paralelinio eksporto draudimas prieštarauja Komisijos sprendimams ir Teisingumo Teismo praktikai. Taigi kalbama apie elementą, kuriuo įrodoma, jog *JCB Service* žinojo apie tai, kad jos veiksmai prieštaravo EB 81 straipsniui, vadinasi, tai negali būti laikoma ypatinga lengvinančia aplinkybe.

232 Iš svarstymų visumos matyti, kad Pirmosios instancijos teismas, patvirtindamas Komisijos nuostatą, kad siekiant apskaičiuoti baudą nereikia atsižvelgti į ypatingas lengvinančias aplinkybes, skundžiamo sprendimo 190 punkte nepadarė teisės arba vertinimo klaidos.

233 Todėl antra trečiojo pagrindo dalis ir visas trečiasis pagrindas atmestinas kaip nepagrįstas, vadinasi, reikalavimai panaikinti skundžiamą sprendimą atmestini, nes joks apeliacinio skundo pagrindas nebuvo pagrįstas.

234 Kadangi kiti apeliacinio skundo reikalavimai buvo pateikti darant prielaidą, kad Teisingumo Teismas panaikins skundžiamą sprendimą, pagrindinis apeliacinis skundas atmestinas visas.

Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo

235 Komisija teigia, kad Pirmosios instancijos teismas, aiškindamas Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalį, padarė teisės klaidą, kai apskaičiuodamas baudą neatsižvelgė į skundžiamame sprendime aprašytą sunkinančią aplinkybę, t. y. *JCB Service* atsakomųjų priemonių taikymą prekybos agentui, kuris pažeidė Jungtinėje Karalystėje sudaromo platinimo susitarimo 4 straipsnį (draudimas parduoti neįgaliotiesiems prekybos agentams). Konkrečiai kalbant, Komisija mano, kad tai yra sunkinanti aplinkybė ne dėl 4 sąlygos, apie kurią buvo pranešta, bet dėl to, kad ribojamąjį šios sąlygos pobūdį sustiprino piniginės sankcijos.

236 Šiuo klausimu primintina, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 191 punkte konstatavo, jog Komisija nustatė sunkinančias aplinkybes, manydama, kad *JCB Service* paskirta *Gunn JCB* piniginė bauda už 4 sąlygos pažeidimą kvalifikuojama kaip atsakomoji priemonė ir kad ji dėl to padidino baudos dydį iki 864 000 EUR. Ji taip pat pažymėjo, kad neginčijama, jog *Gunn JCB* veiksmai prieštaravo jos sutartiniams įsipareigojimams ir kad ji nepagrįstai gavo komercinę paramą už daugelio ūkinių operacijų įvykdymą ir, galiausiai, kad *JCB Service* taikė baudą už sutartinės sąlygos pažeidimą. Tačiau Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad dėl sąlygos, neatsižvelgiant į tai, teisėta ji ar ne, neturi būti skiriama bauda pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalį, net jei ji ir yra nustatyta susitarime, apie kurį buvo pranešta.

237 Šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 192 punkte nutarė, kad Komisija negalėjo teisėtai skirti baudos už veiksmą, kvalifikuojamą kaip sunkinanti aplinkybė, tačiau susijusį su susitarimo, apie kurį buvo pranešta laikantis teisės aktų reikalavimų, sąlygos taikymu. Taigi Komisija, siekdama atsižvelgti į tariamas sunkinančias aplinkybes, negalėjo padidinti baudos dydžio.

238 *JCB Service* teigia, kad Pirmosios instancijos teismas nepadarė teisės klaidos. Visų pirma, *JCB Service* reikalaujamas žalos atlyginimas iš vieno iš savo prekybos agentų yra sankcija, nustatyta įgyvendinant minėtą sąlygą, o ne taikant sąlygą, apie kurią nebuvo pranešta. Be to, prašymas atlyginti žalą taip pat yra būtinas siekiant užtikrinti atrankinio platinimo susitarimo teisėtumą ir siekiant išvengti neteisėtos prekybos agentų diskriminacijos. Pagaliau Komisija klaidingai kvalifikavo nagrinėjamą prašymą kaip „atsakomąją priemonę“, kuri sudaro sunkinančią aplinkybę, nes pagal baudų apskaičiavimo gairių sąlygas „atsakomosios priemonės“ yra prieš „kitas įmones nukreiptos priemonės“, siekiant priversti „atsižvelgti“ į pažeidimą sudarančius sprendimus ir veiksmus“.

239 Primintina, jog Komisija ginčijamo sprendimo ketvirtoje konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad „ji paprašė JCB dviejuose Jungtinei Karalystei skirtuose A/B formuliaruose pateikti informaciją dėl susitarimų ar suderintų veiksmų apimties ir, konkrečiai kalbant, II (3) (f) skyriuje, dėl <...> „sankcijų, kurios gali būti priimtos prieš dalyvaujančias įmones (baudos, pašalinimas, tiekimo sustabdymas ir t. t.)". Dviejuose dokumento blankuose atsakymas buvo „ne". Toks atsakymas nebuvo pateiktas nei dėl nerūpestingumo, nei mašinaliai. 1973 m. birželio 30 d. A/B formuliare kartu su Danijai skirtu susitarimu, apie kurį buvo pranešta, buvo nurodyta 250 GBP dydžio bauda arba triguba kaina už iš kitų šaltinių nei JCB įsigytas atsargines dalis".

240 Prieš tai padarytų išvadų JCB neginčijo šiame procese, nei Pirmosios instancijos teisme. Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad, atsižvelgiant į atsakymą „ne" A/B formuliaro II (3) (f) skyriuje, susijusiame su sankcijomis, kurios gali būti taikomos Jungtinėje Karalystėje kartelyje dalyvaujančioms įmonėms, *JCB Service* pranešė Komisijai apie savo ketinimą nesiimti tokių sankcijų.

241 Taigi minėtame A/B formuliaro skyriuje pateiktas atsakymas „ne" reiškia, kad Jungtinėje Karalystėje prekybos agentui nustatytos sankcijos viršijo pranešime apibūdintos veiklos ribas, vadinasi, priešingai nei buvo teigta skundžiamo sprendimo 191 punkte, dėl šių sankcijų negalėjo būti netaikoma bauda pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 5 dalį.

242 Taigi darytina išvada, kad Pirmosios instancijos teismas, manydamas, kad Komisija negalėjo skirti 864 000 EUR dydžio baudos už veiksmą, kvalifikuojamą kaip sunkinanti aplinkybė, ir kad ji, siekdama atsižvelgti į tariamas sunkinančias aplinkybes, negalėjo padidinti baudos dydžio, skundžiamo sprendimo 191 ir 192 punktuose padarė teisės klaidą.

243 Iš to, kas pasakyta pirma, matyti, kad priešpriešinis apeliacinis skundas turi būti patenkintas, kiek tai susiję su skundžiamo sprendimo 191 ir 192 punktais ir jo rezoliucinės dalies 2 punktu.

244 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 61 straipsnį, jei apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas Pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui. Reikia priimti galutinį sprendimą dėl *JCB Service* skirtinos baudos dydžio, nes dabartinėje bylos stadijoje tai galima padaryti, ir nustatyti jos dydį – 30 864 000 EUR.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

245 Procedūros reglamento 122 straipsnio pirmoji pastraipa nustato, kad jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas arba jeigu jis yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą, taikomą apeliacinėse bylose pagal to paties reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė.

246 Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš *JCB Service* ir pastaroji pralaimėjo bylą, ji turi padengti su apeliaciniu skundu susijusias išlaidas. Kadangi Komisija prašė priteisti iš *JCB Service* su priešpriešiniu apeliaciniu skundu susijusias bylinėjimosi išlaidas, ir pastaroji pralaimėjo bylą, ji taip pat turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti apeliacinį skundą.**

2. **Patenkinti Europos Bendrijų Komisijos priešpriešinį apeliacinį skundą.**

3. **Panaikinti 2004 m. sausio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JCB Service prieš Komisiją* (T-67/01) rezoliucinės dalies 2 punktą.**

4. **Nustatyti 2000 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimo 2002/190/EB dėl EB 81 straipsnio taikymo (byla COMP.F.1/35.918 – JCB) 4 straipsniu *JCB Service* skirtos baudos dydį – 30 864 000 EUR.**

5. **Priteisti iš *JCB Service* visas šioje instancijoje patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.